
TIL OPPLYSNING

En skriftserie fra Universitetsbiblioteket i Trondheim

ISSN 1502-0800

Ansvarlig redaktør: Bibliotekdirektør Ingar Lomheim

NUMMER 6

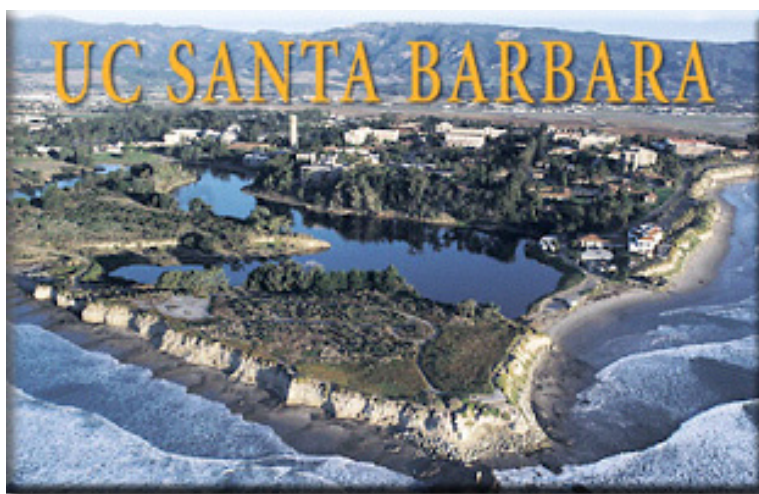
Dette verket er omfattet av åndsverkslovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med forfatter er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring utover dette bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov eller tillatt gjennom avtale med interesseorganer for rettighetshavere til åndsverk.

ISBN 82-7113-089-7

UBiT, Universitetsbiblioteket i Trondheim, 2001

**Fra kunnskapsvoktere til formidlere av informasjonskompetanse:
Rapport fra et prosjekt om brukerundervisning ved et
universitetsbibliotek i USA.**

Sigvor Kvale

PROSJEKTRAPPORT

Rapport fra et prosjekt om brukerundervisning ved universitetsbiblioteket ved University of California Santa Barbara(UCSB) 2001.

Abstract

Forord

Innholdsfortegnelse

1. [Innledning](#)
2. [Metode](#)
3. [Informasjonskompetanse](#)
4. [University of California](#)
5. [California Digital Library og University of Californias bibliotekssystem](#)
6. [Websider ved noen av University of Californias bibliotek](#)
7. [UCSBs og UCSB Librarys websider](#)
8. [Biblioteksundervisningen ved UCSB Library](#)
9. [Kasusstudier](#)
 - 9.1 [Library 101 \(Learn to Use the Library\)](#)
 - 9.2 [Interdisciplinary 1, INT1](#)
 - 9.3 [Writing classes](#)
 - 9.4 [Chicano Studies 110](#)
10. [Organisasjonsstruktur og samarbeid ved UCSB og UCSB Library](#)
11. [Relevans for brukerundervisning ved UBiT](#)
12. [Konklusjon](#)

Litteraturliste

Vedlegg. Referat fra undervisningstimer

ABSTRACT

This report is based on a project on library instruction at the University of California, Santa Barbara(UCSB) where the author was a Visiting librarian from January 8th till June 30th 2001.

The project is made for, and funded by the NTNU Library, the University Library of Trondheim(UBiT).

The aim of the project has been to find if any programs, or elements from programs in UCSB Library's instruction, can be used in the library instruction at UBiT. It focuses on how to integrate library instruction into the curriculum and how to initiate credit bearing classes. In addition to these aspects it also

evaluates the interactivity of the programs in the four case studies and presents a discussion of the concept of Information Literacy.

The case studies are:

1. Library 101(online tutorial)
2. Interdisciplinary 1, INT1
3. Writing Classes
4. Chicano Studies 110

The methods used in the case studies are participant observation and qualitative interviews.

The project has resulted in the following recommendations to UBiT:

1. The proposed creating of an online tutorial, based not on Library 101, but on online tutorials like TILT, University of Texas' online tutorial, OASIS, San Fransisco State University, or Merlin, University of Massachusetts.
2. Evaluate the possibility for creating a pilot project on credit bearing classes in library skills based on a format similar to INT1.
3. Evalutate the possibility of creating integrated classes based on the structure of Chicano Studies 110.

FORORD

Dette prosjektet kom i stand etter søknad til Universitetsbiblioteket i Trondheim, UBiT, om støtte via FoU midler. Prosjektperioden har vært i tidsrommet 2. januar til 30. juni 2001. Jeg vil få takke UBiT som bevilget midler til prosjektet og Sarah Pritchard, biblioteksdirektør ved UCSB Library, som gav meg status som visiting librarian og gode arbeidsforhold. Takk til alle mine informanter ved UCSB og spesiell takk til Sandy Lewis, leder for biblioteksundervisningen her, som har vært en god hjelp og støtte for meg. For hjelp i metode og rapporteringsspørsmål takker jeg Steinar Kvale og for hjelp i pedagogiske spørsmål takker jeg Tone Saugstad, og jeg takker dem begge for oppmuntring underveis. For tålmodig hjelp og støtte i hele prosjektperioden takker jeg Bjørn Sørensen.

1. INNLEDNING

*Tell me and I forget
Show me and I remember
Involve me and I learn*

(Fra forelesning i bibliotekspedagogikk ved Nordiska Sommarskolan i
Bibliotekspedagogik, Lund juni 2000)

Biblioteksundervisning blir viktigere jo mer hybrid (blanding av trykt og elektronisk materiale) og mangfoldig bibliotekets tilbud er. Den raske utviklingen av nettbaserte tjenester og mengden av databaser med ulike brukergrensesnitt gjør vår rolle som formidlere av innsikt i, og kunnskap om, bruken av våre tjenester mer nødvendig enn da vi bare hadde bøker og trykte kataloger å forholde oss til. Dette kan synes selvmotsigende i en situasjon hvor så mye informasjon ligger tilsynelatende så lett tilgjengelig direkte til den enkelte bruker. Men for å kunne finne frem i virvaret av tilbud og vurdere kvaliteten av dem, vite hvordan man får optimalt og relevant utbytte ved søking, trenger brukerne våre undervisning, hjelp og veiledning i bruken av våre tjenester.

Fra å være "keepers of knowledge" eller kunnskapsvoktere fører den nye teknologien til at våre roller forandres til informasjonsformidlere (Moore 1990).

Undervisningen kan ha forskjellige former og nivå utfra materiale det undervises i, og behov og nivå hos dem som skal undervises.

Jeg har undersøkt noen av undervisningstilbudene ved University of California Santa Barbara, UCSBs' Library og vil i denne rapporten beskrive fire av dem som kasusstudier. De er valgt utfra flere kriterier som jeg vil komme tilbake til under det enkelte kasusstudium, men vil kort nevne kriteriene her:

1. Typen undervisning: ren biblioteksundervisning og biblioteksundervisning integrert i den faglige undervisningen.
2. Graden av interaktivitet: ren klasseromsundervisning, varierende grad av interaktiv webbasert undervisning.

Jeg vil også beskrive University of Californiasystemet og deres bibliotekssystem som bakgrunn for kasusstudiene og også gå nærmere inn på den organisatoriske strukturen ved UCSB og UCSB Library. Dette gjør jeg får å kunne vurdere mulig overføringsverdi for undervisningstilbudet ved UBiT.

Metodene jeg har brukt i undersøkelsen er kvalitative intervjuer og deltagende

observasjon. Fremgangsmåten blir nærmere beskrevet i metodekapitlet, kap.2 .

Da jeg planla prosjektet hadde jeg forventninger om å finne en godt utbygd biblioteksundervisning med stor grad av interaktivitet, et stort tilbud om elektroniske tjenester og en biblioteksweb som var velstrukturert og som støttet opp under undervisningen. Jeg forventet også å finne overføringsverdier for UBiTs undervisningstilbud, ikke som direkte kopiering av tilbud, men i form av ideer som kunne bearbeides og tillempes for UBiTs og NTNUs behov. I løpet av undersøkelsen vil jeg se om disse forventningene ble oppfylt.

2. METODE

Metodene jeg har valgt for prosjektarbeidet er valgt utfra det materiale jeg skal behandle og utfra den praktiske situasjonen jeg er i i forhold til dette materiale. Jeg har valgt to hovedmetoder i tilnærming til stoffet. 1. Kvalitative forskningsintervju og 2. Deltagende observasjon.

1. Kvalitative forskningsintervju. Kort beskrivelse:
Forskningsintervjuet er basert på den hverdagslige samtale eller konversasjon, men det er en faglig konversasjon som har en viss struktur og hensikt (Kvale 1997)
2. Deltagende observasjon. Jeg siterer her Beckers klassiske definisjon :
The participant observer gathers data by participating in the daily life of the group or organization he studies (Becker 1958)

Den kvalitative intervjumetoden har jeg brukt som antropologisk inspirert tilnærming. I den inngår uformelle intervju løpende over lengre tidsperioder. I tillegg kommer en del mere formelle intervjuer registrert ved hjelp av kassettspiller utenfor selve arbeidssituasjonen. Disse er ikke skrevet ut og analysert i sin helhet, men brukt som tilleggs- og faktaopplysninger.

Ved å bruke metoden deltagende observasjon kan jeg være flue på veggen i den aktuelle undervisningssituasjonen og sammenholde det jeg observerer med mine informaners utsagn og beskrivelser av samme eller tilsvarende situasjoner.

En problemstilling som jeg hele tiden må forholde meg til er hvorvidt mine informanter skjønnmaler virkeligheten eller eventuelt svartmaler den. De gir meg sin versjon av virkeligheten og det må jeg forholde meg til når jeg bearbeider mitt materiale.

Jeg vil også vurdere gyldigheten og generaliserbarhet/overføringsverdi av funnene mine.

I undersøkelsesperioden har jeg oppholdt meg i et kontorfelleskap på USCB Library, nærmere bestemt **SEL**, Science and Engineering Library. Her sitter 8 andre, 5 bibliotekarer og 3 kontoransatte. En av bibliotekarene, Sandy Lewis, er koordinator og leder av brukerundervisningen ved UCSB Library. Jeg har vært her daglig fra kl 10/11 til kl 17/18 i tiden 8. januar 2001 til 20. juni 2001.

I løpet av den tiden har jeg hatt 3 formelle intervjuer som er tatt opp på lyd-kassetts og flere uformelle intervjuer i form av samtaler om brukerundervisning og aspekter ved den. Disse er ikke tatt opp på kassetts fordi de har kommet i stand spontant utfra situasjonen. Noen av disse uformelle intervjuene har også foregått utenfor biblioteket, privat eller på konferanse om brukeropplæring. Sitater fra informantene vil hovedsakelig være anonyme fordi de i stor grad har blitt til i en uformell samtale. Noen av informantene ønsker å kunne uttale seg anonymt for å kunne være mer direkte og kritiske uten at utsagnene blir ført tilbake til dem.

I tillegg til intervjuene har jeg daglig stilt spørsmål angående problemstillinger i prosjektet, både enkle saksopplysninger og mer omfattende redegjørelser, til kollegene både her i SEL og andre deler av biblioteket. I forbindelse med undervisningstimerne jeg har deltatt i, har jeg stilt spørsmål og hatt samtaler med bibliotekaren som har undervist, både før og etter selve undervisningen.

Jeg har deltatt i 10 undervisningstimer på ulike nivå og 4 undervisningsdemonstrasjonstimer for biblioteksansatte, hovedsakelig i bruk av databaser. I tillegg har jeg deltatt i ulike møter internt i biblioteket, et av dem var et aktiviseringsmøte for *teaching librarians*, bibliotekarer som underviser.

Her følger en skjematisk beskrivelse av historikk/metodikk i mine intervjuer og faktainnhentinger:

1. Jeg undersøker kasesne løpende, skriftlig materiale, nettsider eller trykt utgave.
2. Snakker med, og stiller spørsmål til de ansvarlige i mine kasesstudier og andre med relevant forhold til kasetten enten som medhjelpere eller som mottagere av de ferdighetene kasesne skal bibringe.
3. Deltar i undervisning som deltakende observatør.
4. I alle tre fremgangsmåtene noterer jeg opplysninger og fakta både fra skriftlig materiale utsagn og spørsmål og svar fra enkeltpersoner, refererer relevante utsagn fra undervisning og møter jeg har vært på.

Jeg beskriver kasesstudiene grundigst mulig før jeg foretar et endelig intervju med spørsmål som har utkrystallisert seg i løpet av undersøkelsesprosessen. En god del spørsmål har jeg stilt og fått svar på underveis, og svarene har gitt grunnlag for nye spørsmål.

3. INFORMASJONSKOMPETANSE

*Gi en sulten mann fisk og han har mat en dag.
Gi en mann et fiskesnøre og fiskekrok og han har mat hele livet.*
(Fritt etter et kinesisk ordtak)

Dette ordtaket kan beskrive biblioteksundervisningens rolle i en stadig mer kompleks informasjonsverden. Ved å tilføre brukerne av bibliotekets tjenester informasjonskompetanse, gir vi dem et verktøy til å klare seg på egen hånd i informasjonsjungelen.

Informasjonskompetanse er oversatt fra det engelske begrepet Information Literacy. ACRL, som er en underavdeling av American Library Association (ALA) definerer og beskriver informasjonskompetanse på sine nettsider: <http://www.ala.org/acrl/ilintro.html#ildef>. Begrepet blir brukt i store deler av biblioteksverdenen som et overordnet begrep i forhold til undervisning og opplæring av bibliotekets brukere. Målet med brukerundervisning, opplæring og veiledning er å heve informasjonskompetansen hos bibliotekets brukere. Kort definert er informasjonskompetanse å forstå når det er behov for informasjon, evnen til å lokalisere, evaluere og effektivt nyttiggjøre seg informasjonen. Informasjonskompetanse går langt utover kunnskap i å bruke biblioteket, oppslagsverk, kataloger og databaser. Det er en hjelp til selvhjelp og er med på å bygge en basis for livslang læring.

Å bidra til å øke informasjonskompetanse er en målsetting som hele NTNU bør gå inn for, og biblioteket kan komme inn som et godt redskap til å bistå i utviklingen av informasjonskompetanse både hos forskere og studenter.

ACRL har en [Information Literacy IQ](#) (Institutional Quotient Test) som kan anvendes på bibliotekenes moderinstitusjoner for å undersøke graden av bevissthet om, og innsats for å heve informasjonskompetansen. Da jeg anvendte den på NTNU i mars 2001, ble poengsummen 3 av 12+ mulige.

Det er svært viktig at moderinstitusjonen er klar over og aktivt støtter behovet for informasjonskompetanse hos ansatte og studenter.

For biblioteket betyr øket informasjonskompetanse hos våre brukere besparelse i form av tid vi ellers ville brukt til å veilede og finne frem stoff. Informasjonskompetanse er viktig for maksimal utnyttelse av bibliotekets tilbud i både elektronisk og skriftlig form. Vi abonnerer på dyre baser og har litteratur som en stor del av brukerne ikke er klar over finnes. De vet ikke hvordan de skal finne frem til, eller nyttiggjøre seg tilbudene.

Hvilke pedagogiske metoder vi bør benytte oss av for å heve

informasjonskompetansen er avhengig av hvilken type undervisning vi skal tilby og hva som blir ønsket av oss. Det kan være behov for ulike metoder avhengig av fag og innhold i undervisningen. Engangskurs begrenset til noen timer kan kreve andre metoder enn deltagelse i faglige kurs eller metodekurs.

UCSB Academic Senate Library Committee har uttrykt interesse for å undersøke Information Literacy som en komponent på universitetet og vil støtte alle initiativ som kan fremme informasjonskompetanse her.

4. UNIVERSITY OF CALIFORNIA

[University of California](#) (UC) er et av verdens største universitetssystem. Det er statlig og har et årsbudsjett på 12 milliarder dollar og består av 10 universitetscampuser lokalisert over hele California. Hver av disse campusene er selvstendige universitet med egen rektor og eget budsjett. Ved UC var det høsten 1998 registrert 174.643 studenter, og det uteksamineres ca 40.000 studenter årlig. I 1999 hadde UC 161.735 ansatte inkludert timelærere og studentassistenter.

UC har et styre på [26 medlemmer og 7 faste komiteer](#). Styret ledes av Californias guvernør som velger UCs president. Enkeltuniversitetene har stor grad av autonomi, men universitetspolitiske retningslinjer og regler er felles.

Det er mer enn 100 bibliotek innenfor UC med en samlet bokmasse på ca. 30 millioner, bare Library of Congress er større innen USA.

Strukturen ved UC gjør det mulig å lage fellesprosjekter for hele UC systemet. Melvyl, en felles webbasert bokkatalog for alle bibliotek i UC, kunne dannes i 1980 som følge av denne strukturen. Det samme er tilfellet for California Digital Library(CDL), en samling av databaser og elektroniske tilbud, felles for hele UC og med samme brukergrensesnitt. Melvyl og dens tjenester er nå en del av CDL. Men hvert universitetsbibliotek har sitt eget bibliotekssystem for søk, lån og indre tjenester. Dette har sannsynligvis sin bakgrunn i at de lokale bibliotekssystemene har vært dosbaserte og atskilt fra Melvyl. Men når de lokale systemene nå skiftes ut mot webbaserte system, velger UC universitetsbibliotekene ikke felles plattform, men sine egne bibliotekssystem etter å ha forhandlet seg frem til best mulige avtaler med ulike distributører.

UC har også et eget forlag, UC Press grunnlagt i 1893. Det utgir 30 tidsskrifter og 270 bøker, 180 innbundne og 90 paperback årlig, på en ikkekommersiell/ non-profit basis. Ca 1/3 av bøkene er skrevet av UCs vitenskapelig ansatte.

5. CALIFORNIA DIGITAL LIBRARY (CDL) OG UNIVERSITY OF CALIFORNIA'S BIBLIOTEKSSYSTEM

CDL ble dannet i 1997 som et samarbeidsprosjekt mellom UC bibliotekene og ble lansert som et bibliotek uten vegger. Ansatte og rådgivende grupper rekrutteres fra alle UC universitetene. Det er organisatorisk plassert sammen med Universitetspresidentens stab i Oakland.

CDLs oppgave er å bygge opp og vedlikeholde UCs digitale samlinger og gjøre dem tilgjengelig for hele UC, utvikle elektroniske hjelpemidler og tjenester og å påvirke og støtte utvikling innen akademisk kommunikasjon, det vil si elektronisk publisering. Det skal også utvikle strategisk samarbeid med relevante samarbeidspartnere, som andre bibliotekssystem, både akademiske og offentlige, IT avdelinger ved UC o.a.

CDLs uttalte målsetting er:

Advance scholarship and science, foster excellence in teaching and learning, and promote service to the public through: developing and providing continuous access to digital content and services; and facilitating and supporting scholar-led innovations in scholarly communication. <http://www.cdlib.org/about/planning/mission.html> [21 juni 2001]

I CDLs strategiske mål for 2002-2003 er mål 1 oppført som:

Expand, maintain and operate the California Digital Library as the virtual library for all faculty, students, staff and programs of the University of California. (sst.)

CDL gir sine brukere tilgang til store mengder ordnete og kvalitetssikrede digitale ressurser og tjenester, elektroniske kataloger, som Melvyl, tidsskriftsdatabaser, referensedatabaser on-line arkiv, elektroniske fulltekst tidsskrifter, osv.

Melvyl som er CUs bokdatabase er under endring fordi den underliggende datateknologien er for avlegs og på grunn av forandringer i nettbaserte tjenester. CDL har nylig inngått en avtale med Ex Libris om å gå over til Ex Libris Aleph 500 system. Dette vil føre til et Melvyl med bedre brukergrensesnitt og mange flere søkemuligheter. Det nye systemet ventes å bli tatt i bruk i løpet av våren 2002 og løpe parallellt med det gamle til januar 2003. En prototype på den nye versjonen regnes satt i drift i løpet av høsten 2001.

UC libraries består av 9 selvstendige universitetsbibliotek med egne styrer, biblioteksdirektører, budsjett etc., men de driver også et utstrakt samarbeid utover CDL og Melvyl og tilstreber en felles biblioteks- og samlingspolitikk.

6 . WEBSIDER VED NOEN AV UNIVERSITY OF CALIFORNIAS BIBLIOTEK

Jeg beskriver kort noen av UC bibliotekenes websider med særlig vekt på undervisningssider, men også for å vise hvordan bibliotekene markedsfører seg og sine tjenester overfor brukerne.

Biblioteket ved [University of California Los Angeles, UCLA](#), har fått ny hjemmeside. Den ser svært bra ut, nøktern, informativ og lett å navigere i. UCLA's lokale bibliotekssystem ORION2 er webbasert.

UCLA Library. har egen side, [UCLA Digital Library](#), med definisjon og beskrivelse av prosjekter, prinsipper for digitalisering, bruk av metadata for å tilrettelegge digitale ressurser. En del arkiver er allerede digitalisert og ligger under denne siden. Noen er tilgjengelige for almenheten, andre bare for ansatte/ studenter ved UCLA.

UCLA har en side kalt [MyUCLA](#) den har en mengde lenker for studenter, ansatte og gjester og mulighet for personifiserte portaler, en type for ansatte, en type for studenter. Den er tydeligvis i utvikling og nye muligheter kommer til, som [chat rooms for all classes](#). Portalene defineres som følger:

This system is designed to provide real-time course schedules and campus information to the students here at UCLA. ([Welcome to my UCLA, https://be.my.ucla.edu/](#) [21 juni 2001])

Portalene henvender seg til den ansatte/studenten i et helhetlig universitetssystem, ikke bare i en bibliotek/kunnskapssøking sammenheng. Her er egne interaktive timeplaner og avtalekalendre, karakterer, lærebøker med linker til bokhandlere, priser, bestilling etc. Det er også lenker til livet utenfor universitetet. Kulturarrangementer, restauranter, boliger, barnehager og en mengde andre velstrukturerte lenker til de praktiske sidene av tilværelsen for studenter og ansatte.

På siden [Research Classes](#) er det lenke til: [Faculty support for MyUCLA](#) :

The UCLA Library Website provides much valuable information to UCLA faculty in support of instruction. On this page we have provided addresses to some library and campus web pages which you may find useful for information about Library services to Faculty or as links from your own class webpages. ([UCLA Library faculty support for My.UCLA, http://www.library.ucla.edu/instruc/ieifac.htm](#)

[21.06.2001])

På denne siden ligger også lenker til biblioteksundervisning, lenker til hvilke former for brukerstøtte biblioteket tilbyr til universitetslærere og tilbud om skreddersydd biblioteksundervisning. En av lenkene, [Reminder](#), på nivået under gir gode råd til lærerne i forbindelse med oppgaver og prosjekter som krever biblioteksressurser:

REMINDER

Assignments, particularly those given to large classes, have a tremendous impact on the collections and services of the UCLA

Libraries.

Books and journals are mutilated or disappear when students

compete for heavily-used library resources.

Reference services are hampered when many students require

individual instruction in order to carry out their research and no

group instruction or orientation has been scheduled in advance.

These problems can be avoided and students' library research

improved by:

Scheduling classroom instruction or library orientations.

Putting material on reserve.

Suggesting a range of sources and topics (which can also help to prevent plagiarism).

Promoting good student attitudes toward library materials.

Discussing planned assignments with any of the librarians listed below.

UCLA Library har gode online veiledninger. I lenken [Students quick guide to the internet](#) ligger blant annet veiledning i å skrive research papers, noe som kan være både essays og forskningsrapporter. Den har både en instruktiv veiledning i den forskningsmessige fremgangsmåten og interaktiv hjelp til å finne stoff, vurdere kilder og hvordan sitere dem.

UCLAs College Library er et bibliotek på undergraduate nivå, det vil si under

hovedfagsnivå. Det dekker alle fagområder. Nettsidene har gode og velordnede [Helpguides veiledninger](#).

Blant annet om webevaluering med fire lenker til oversiktlige sider. De har også oversikt over alle [kursbøker](#), med søkemulighet etter kurslitteratur både via : kursnavn, instruktør, forfatter eller boktittel under [Reserves](#). Der ligger gode instruksjoner for søking, steg for steg, med aktive lenker. På siden [Find books](#) en side med lenker og veiledninger til ulike on-linekataloger og bibliotek, er et avsnitt: [Get books](#) = få tak i bøkene, som skisserer andre muligheter enn å gå på eget bibliotek for å få fatt i bøker, alle består av aktive lenker:

UCLA College Library har en egen side for universitetslærere: [For UCLA Instructors](#). Der, under overskriften [Information Literacy Instruction](#) det vil si undervisning i informasjonskompetanse, finnes henvisninger til [Institute for Information Literacy](#), en kort definisjon av begrepet. Tilbud om biblioteksundervisning for å styrke informasjonskompetansen med detaljert kursbeskrivelse, til dels interaktiv, av hva studentene kan lære, og tilbud om hjelp til lærerne til å lage egne kurs eller inkorporere biblioteksundervisningen i eget kurs. Der er også en oversikt over oppgaver som kan styrke informasjonskompetansen, med lenker til aktuelle sider.

Jeg kan ikke se noen interaktive bibliotekskurssider eller andre bibliotekskurssider lagt ut på UCLA Library WEB tilsvarende de som finnes ved UCSB Library. Dette kan selvsagt ha forandret seg når rapporten er ferdig. Det som ligger under UCLA College Librarys : [Class Specific Resources](#) er en interaktiv oversikt over litteratur du trenger på de aktuelle kursene og veiledning til å søke etter stoff i videste forstand.

University of California Santa Cruz (UCSC) Library har en nettside som heter [UCSC NetTrail](#) som består av: *An Online Literacy Course for: *WWW *E-Mail *Library Resources *Newsgroups*.

Det vil si et online kurs som skal gi kompetanse i bruk av internett, en sti som skal lede frem til kompetanse i bruk av internett. Kurset er delt inn i de fire modulene ovenfor. Hver modul løser studentene gjennom detaljerte instruksjoner for bruk, og inneholder øvelser som skal besvares på nettet med umiddelbar tilbakemelding. Svarene blir lagret i en logg og kurslærere kan sjekke om studentene bruker kurset.

MCHenrys Library som er bibliotek for humaniora og samfunnsfag ved UCSC har en side som heter [Library starter kit](#), startpakke i biblioteksbruk. Den inneholder lenken NetTrail i tillegg til veiledning i å skrive *research papers* og en lenke til virtuell tur i biblioteket.

University of California Berkeley (UCB) Library har også [online veiledninger](#) til kataloger o.a. Interaktive, med gode forklaringer og lenker direkte til de kilder du skal bruke.

UCB Library. har under [The Teaching Library](#) veiledninger: [Library Information guides](#):

Dette er interaktiv hjelp i hvordan bruke katalogene, internett, databaser, elektroniske ressurser etc . Der ligger også en side med detaljerte forslag til lærere om fremgangsmåte for å lage oppgaver som effektivt utnytter biblioteksressurser søkestrategier, kildebruk etc og med tilbud om assistanse fra biblioteket. Siden har aktive lenker og henvisninger til hvor og hvem du kan få direkte hjelp fra på biblioteket.

Et interessant aspekt ved The Teaching Library er også Teaching Library Projects som inneholder oversikt over ulike undervisningsprosjekter de har ansvaret for. Det er et bredt spekter av prosjekter, også ren fjernundervisning innen enkelte fag, uavhengig av biblioteksundervisning.

Under Services for Faculty står en kort ingress om Informasjonskompetanse med lenke til [ALAs](#) (American Library Association) artikkel om Information Literacy med aktive lenker i noteapparatet.

Teaching Library tilbyr kurs og seminarer for ansatte og hovedfagsstudenter, 10 \$ for ansatte, gratis for studenter.

The Teaching Library har en målsetting og begrunnelse for sin eksistens:

The Teaching Library was created in order to meet the challenge of rapidly changing information resources and research tools. The aim of the Teaching Library is to promote information literacy as part of the undergraduate experience at Cal ([Teaching Library home page](http://www.lib.berkeley.edu/TeachingLib/), <http://www.lib.berkeley.edu/TeachingLib/> [21 juni 2001])

Her følger utdyping av grunnlaget for opprettelsen og målsettingen: <http://www.lib.berkeley.edu/TeachingLib/About.html>

Teaching Library ble opprettet etter en undersøkelse i 1994, som viste at mer enn halvparten av studentene på hovedfagsnivå ikke kunne søke etter biblioteksmateriale etter emne på en tilfredsstillende måte, ikke kunne skille mellom referanser fra bøker og tidsskrifter og derfor ikke kunne få tak i dem. De kunne heller ikke finne kjernereferanser i trykt eller elektronisk form i samfunnsfag. Bare 7% av studentene synes at de hadde dårlige kunnskaper i søking, men 63% fikk dårlig resultat eller stryk i undersøkelsen. Derimot hadde mer enn halvparten av studentene som skåret 80% eller over fått en eller annen form for biblioteksundervisning ved UCB. Jo mer biblioteksundervisning de hadde fått, jo høyere skåret de på testen.(sst.)

Teaching library har evaluert undervisningen, og reaksjonen fra universitetslærere har vært:

"Not only were the research papers of those who attended the presentations better, but they started earlier and felt less pressure because they were better equipped to do research."

"Students who attended had much more interesting papers and better bibliographies than students of previous years."

"The students who attended the session spoke enthusiastically about how it gave them access to materials." (Meltzer, Ellen.

[About the Teaching Library, http://www.lib.berkeley.edu/TeachingLib/About.html](http://www.lib.berkeley.edu/TeachingLib/About.html) [21.06.2001])

Samarbeid mellom UC bibliotekene og andre bibliotek

De ulike UC bibliotekene bruker hverandres websider, lenker direkte til andres sider uten å gjøre dem om til egne sider, bruker også sider fra andre bibliotek og universitetsbibliotek dvs de legger ut lenken og du kommer direkte til den aktuelle siden. Eks: Fra UCSB Librarys online biblioteksveiledningsside [Library 101](#) side om world wide web [How do I know whats good on the web?](#) ligger lenken [Thinking Critically about World Wide Web Resources](#) den bringer deg

direkte [UCLA College Library help guides](#) side med dette navnet. [Evaluating Web Resources](#) på samme side i [Library 101](#) bringer deg direkte til **Wolfgram-Memorial-Librarys** side med det navnet. Wolfgram- Memorial-Library er et bibliotek ved Widener University i Philadelphia.

På noen sider kommer du direkte til **University of Arizonas** bibliotekssider, etc. På den måten sparer man seg for mye arbeid og stjeler ikke stoff siden lenken går til institusjonen med opphavsretten og ikke taes inn som egenprodusert side. I noen tilfeller som Teaching Librarys side om hjelp til å lage oppgaver som utnytter biblioteksressursene, henvises til hvilke sider som er blitt brukt og at de er tilrettelagt med tillatelse fra opphavsbibliotekene. UCSB Librarys [Library 101](#) er i bruk på flere UC librarys for eks. **UC Davis**. UCLA College Librarys [Thinking critically about World Wide Web Resources](#) brukes også av flere bl.a.UC Davis.

7. UNIVERSITY OF CALIFORNIAS (UCSB) OG UCSB LIBRARYS WEBSIDER

Oversikt over UCSB og UCSB Librarys websider slik jeg møtte dem ved starten av prosjektet. Jeg konsentrerer meg om opplærings- og undervisningsdelen av nettsidene, ikke hele informasjonsspekteret.

Library har ikke noen framskutt plass på UCSBs hjemmeside. Du må enten til alfabetisk søk, [Learning and research](#) eller [find people/departments](#) for å finne det. Alle tre stedene må du lete en stund.

Hovedside > Academics & Research > Departments and Programs (samme side eller klikk) fører deg rett inn på enkeltfag og videre på courses, gir enten kort introduksjon, kort introduksjon og klikkbar overskrift, eller hel kursbeskrivelse. For å få total inngang er som regel passord nødvendig. Pensum og krav ligger tilgjengelig for de fleste kurssidene.

Det er ingen enhetlig layout på websidene fra departments/institutter, det er ulikt nivå, ulik grad av interaktivitet. Jeg gir noen få eksempler:

Comparative Literature lister noen kurs, men henviser, med lenke til *General catalog* for UCSB for fullstendig oversikt. Gir beskjed om at den ikke alltid er oppdatert og ber studentene ta kontakt med de enkelte instituttene for å få fullstendig oversikt.

Oversikten i *General catalog* er kort listing med kursnummer og emne. Selve katalogen virker som en grei måte å få oversikt over hele UCSBs virksomhet i forhold til studenter. Både forskning, undervisning, praktiske opplysninger, ekstern virksomhet osv. Den har også direkte lenke til andre UC catalogs. Men

den ligger litt langt inne på nettsidene, for å finne den må du aktivt lete etter den. Den står oppført under *Site map* som er en god hjelp i søking.

Psychology oppfordrer studentene til å bruke denne siden dvs kurshjemmesiden eller som de uttrykker det the *worldwide web homepage* for kurset /the class for å få informasjon. Studentene må ha e-mail for å ta kurset. Både course og class blir brukt om undervisningskursene.

Anthropology Antn2: har grundig utbygde sider med chatgroup, blackboards etc og gjennomgang av pensumlitteratur med lenker. De bruker **Companion Website**

Anthropology Anth121 er også classwebpage, men er ikke Companion Website og ikke interaktiv.

Kursene har ingen lenking fra kursoversikten på instituttsiden. Det står heller ingen ting om at det finnes Websider til kursene bare beskrivelser uten lenker. Du må på Class Web Pages for å finne dem.

Sociology Bare 3 kurs med websider , de øvrige har ingen informasjon på web. Det er et stort institutt med 900 studenter på lavere grads nivå.

Chicano studies Kursene ligger på web, men kort introduksjon, ingen interaktivitet. Det integrerte bibliotekskurset **Chicano Studies 110** er ikke nevnt i oversikten.

Geography Vi får vite at noen lærere har kursinformasjon på sine websider, men ikke hvem og ingen lenker til dem. Vi blir henvist til oversikt over lærere og må sjekke om den aktuelle lærer har noen webside, i så fall er den lenket hit.

Et kurs ligger online, Geography 13 generell undervisning i bruken av UNIX. Kurset er åpent for alle, men du må være påmeldt hvis du vil ha vekttall, eller ha hjelp og få lov til å møte opp på labben. Kurset gir 2 units. **God ide:** anbefaler litteratur (ikke obligatorisk) Books som gir en lenke til bibliografisk informasjon og omtale av bøkene.

Course-web Library skills INT1 er del av UCSBs courseweb som er en del av IC Instructional Computings service.

I utgangspunktet skal CourseWeb gi tilgang til alle kurs ved UCSB: *If it isn't here, maybe it doesn't exist*. De har nok ikke sine ord i behold, det er bare noen få kurs som er listet opp.

ERes Electronic Reserves.

Dette er mye mer enn elektronisk kursmateriale, det er en mulighet for å skreddersy kurswebsider med chatroom, innlevering av oppgaver etc. online. ERes finnes også ved andre UCs.

Lenker fra departments, det vil si institutter til bibliotekets hjemmesider.

Noen har lenker, noen har det ikke. Det er ingen konsekvens i hvor og under hvilken overskrift lenkene til biblioteket finnes. Jeg gir noen få eksempler på innførsler: UCSB Resources, campus link, resources, general information. Noen har fyldig omtale, noen bare lenke.

UCSB har et eget nett for studenter, [GauchoNet](#). Her skal studentene finne alle opplysningene de trenger om tilbud og service raskt og effektivt. GauchoNet kan bare brukes av registrerte studenter og krever passord.

GauchoNet is intended to give students quick, easy, logical access to all student related services from a single place. ([Gaucho Net](#), <http://gnet.ucsb.edu/> [21 juni 2001])

UCSB web har en mengde gode hjelpemidler, lenker med opplysninger studenter og ansatte trenger, men er litt overveldende, og det er vanskelig å vite hvordan en skal få akkurat den informasjonen en trenger. På den annen side gir den mange innfallsvinkler til samme informasjon.

Det er forvirrende at så mange sider er så like, med lignende lenker. Dette er tilfelle både for UCSB weben og UCSB library weben. Det er vanskelig å huske hvor du er og å komme tilbake til den siden du fant noe interessant på.

UCSB Library

InfoSurf som er navnet på bibliotekets hjemmeside, er bra og oversiktlig med flere innfallsvinkler til det du trenger. Det som preger navigeringen er for få interne lenker. Undersidene er i noen tilfeller så like at det er vanskelig å finne tilbake til der du var. Du forventer å finne lenker og stoff som ikke er der, fordi siden er til forveksling lik den du fant stoffet på. Du finner ikke lenker der du logisk sett ville forvente det og tror dermed at de ikke eksisterer.

Her følger noen eksempler fra biblioteksweben InfoSurf:

Ingen lenker fra Subject Pages - Resources by Subject til Course related pages. Resources by Subject viser bare til fagsider. De enkelte fagsider viser heller ikke til den aktuelle Course Related Page. Du må tilbake til InfoSurfsiden for å finne listen for Course Related Pages og lete deg frem til kurset. Heller ingen lenker fra Reference Guides til sidene ovenfor. Du finner Subject Pages under Discover resources by subject area på Library Instructions førsteside. Subject Pages har bare lenker til ulike ressurser. De øvrige sidene har blanding av lenker, og liste over oppslagsverker, ressurser, ikke-online. Enda en side er Reference resources under reference services siden.

For å finne timeplan for kursene må du slå opp under *events* på InfoSurf, det står ikke under library instruction. Enkelte av undersidene blir ikke oppdatert, så opplysningene stemmer ikke, eks. hvem du skal henvende deg til.

UCSB Library har, som UCLA Library og flere andre UC bibliotek tilbud til lærerne om biblioteksundervisning på sine hjemmesider. Detaljerte oversikter over muligheter, tilbud om skreddersyde kurs og tilbud om å møte opp i klasser. Ved UCSB Library blir tilbudene i stor grad benyttet. Hvorvidt det er annonseringen på bibliotekets hjemmesider eller annen annonsering som resulterer i etterspørselen er det ingen statistikk på. Men UCSB Librarys undervisningskoordinator mener universitetslærerne hovedsakelig får vite om tilbudene via muntlige opplysninger fra kolleger og/eller bibliotekansatte.

Oppsummering av mine inntrykk av UCSB og UCSB Librarys websider. Her er veldig mye god, nyttig og grundig informasjon, men helhetsinntrykket er for overveldende, og det er vanskelig å navigere i både UCSB og UCSB Librarys nettsider. Instituttidene er svært ulike, det er ingen felles struktur. Det samme gjelder Subject Pages på biblioteksidene. Du kan ikke forvente å finne tilsvarende opplysning på sider som i utgangspunktet skal formidle tilsvarende innhold. Noen instituttsider har henvisning til egne kurs, seminarer, andre har det ikke. Layouten på de ulike instituttsidene er også svært ulik og det er ingen lik struktur som fører til gjenkjenning og til lettere navigering frem til opplysningene du er ute etter. Når du går inn på enkeltprogrammer, kurs og andre sider ligger det mye god og nyttig informasjon, men du må langt ned/inn, og det er vanskelig å få med seg alt, finne alt eller finne det spesielle du er ute etter. Hver side kan i og for seg være oversiktlig og godt konstruert, men helheten er for uoversiktlig og lite enhetlig, og det er altfor få interne lenker mellom sidene. Biblioteksweben er i forandring. Noe har forandret seg i løpet av prosjektiden, men hovedtendensen er den samme: for få interne lenker og for lite konsekvens i layouten på de ulike sidene.

8. BIBLIOTEKSUNDERVISNING VED UCSB LIBRARY

UCSB er omtrent av samme størrelse som NTNU, ca 20000 studenter, 1000 vitenskapelige ansatte, mot NTNUs 1150. UCSB library som omfatter Davidson Library og the Arts Library har vel 2,5 millioner bøker og 180 ansatte.

Det er ingen obligatorisk biblioteksundervisning ved UCSB, men biblioteket tilbyr vekttallsgivende kurs i biblioteksbruk , både generelle og fagrelaterte.

Biblioteket tilbyr universitetslærerne kurs og undervisning for deres studenter i brosjyreform og på nettsidene .

Biblioteket tilbyr biblioteksomvisning, en til en konsultasjoner, presentasjoner til klasser og workshops for vitenskapelig ansatte og hovedfagstudenter. Bibliotekaren skreddersyr leksjoner for grupper av studenter etter ønske fra universitetslærere. Undervisningen kan foregå i bibliotekets kursrom eller i

klasserom/ auditorier utenfor biblioteket.

Biblioteket tilbyr 2 *library skills classes*, kurs i biblioteksferdigheter eller bruk av bibliotek, Interdisciplinary 1(INT1) og Interdisciplinary 100. Disse startet som vekttallsgivende kurs i 1972 og tilbys fremdeles. INT1 gir ett vekttall stått/ikke bestått og er beregnet på lavere grads studenter. Interdisciplinary 100 gir 2 vekttall bestått/ikke bestått og er beregnet for viderekomne og hovedfagsstudenter. I disse kursene underviser 19 bibliotekarer 22 klasser hvert år og når ut til 300 studenter.

I 1999-2000 underviste 27 bibliotekarer i 396 klasser, det vil si faglige klasser. Internettundervisning og biblioteksomvisning nådde 8582 studenter. I tillegg underviser bibliotekarer i 2 helintegreerte fagkurs, Chicano Studies 110 og Chemistry 184/284. Chicano Studies 110 gir 4 vekttall, Chemistry gir 2 vekttall.

Biblioteket har en online *tutorial*, Library 101, en instruksjon/veiledning i generell bruk av biblioteksressurser.

27 bibliotekarer underviste i 396 klasser. Disse er såkalte one-shot klasser, det vil si engangskurs på 50 minutter. En del av dem er rene fagklasser, studentene kommer til biblioteket og får undervisning i bruk av bibliotekets ressurser i forhold til faget de studerer, som regel er faglærer tilstede som observatør og som aktiv medhjelper. Størsteparten av one-shot klassene er Writing classes, kurs i akademisk produksjon og forskningsstrategier på flere nivå. Writing classes kommer jeg tilbake til som kasusstudium under punkt 9.

Undervisningskoordinatoren Sandy Lewis er leder for LISC (library instruction committee). LISC er nylig reorganisert og består av 6 biblioteksundervisere. De møtes jevnlig og er ansvarlig/rådgivende for utforming av undervisningsopplegget ved biblioteket. LISC er også ansvarlig for ulike seminarer og workshops om biblioteksundervisning og relevante emner i tilknytning til den. De skriver en årsrapport med referat fra inneværende år og målsetting for kommende år. Rapporten ligger tilgjengelig på bibliotekets hjemmeside.

Jeg gjengir nedenfor synspunkter på one-shot klasser i forhold til lengre kurs. Det følgende er sitat fra samtaler med flere:

One shot kursene er mye vanskeligere å undervise i. Du har bare en time dvs 50 min. å lære studentene alt de trenger på. Vanskelig å vite hvilket nivå de er på, om de har peiling på å bruke bibliotek. Hvis de ikke har elementær bibliotekskunnskap er det vanskelig å både vise dem og lære dem å søke i de faglig relevante basene og det elementære, hvordan får de tak i det relevante materiale. Hvor står det på hylla, hvordan kopierer vi fra pcen etc. Derfor leverer vi ut skriftlig materiale om biblioteket, hylleoppstilling etc Dette kan

være vårt eneste møte med dem og da må vi prøve å nå dem med det meste og understreke at de alltid kan komme til oss eller til Reference desk og få mer hjelp

Biblioteksundervisningen ved UCSB library er i forandring og utvikling. Jeg kan bare beskrive den slik den fremstår nå og peke på noen sannsynlige forandringer. Dette vil jeg komme inn på under de enkelte kasusstudier og i den endelige oppsummeringen.

Instructional committee is going to change. New people are going to be in it. The old ones have been there ca 10 years, too traditional, too much focus on details. The assignments need to liven up. The Tutorial online also needs to liven up (sitat fra samtale med undervisningskoordinator februar 2001)

Hun ønsker også å bringe komiteen for brukerundervisning, LISC opp på et høyere nivå, mere planlegging og helhetstenking utfra behovet for øket informasjonskompetanse, mindre detaljer.

9. KASUSSTUDIER

Jeg har valgt å konsentrere meg om fire kasusstudier, valgt utfra kriteriene: integrering i fagstudier, vektallsgivende kurs, grad av nettbasert undervisning i forhold til personbasert undervisning. Jeg har også ønsket å dekke både lavere og høyere grad av undervisningen. Valget falt på følgende fire undervisningstilbud:

1. Library 101
2. Interdisciplinary 1, INT1
3. Writing classes
4. Chicano Studies 110

9.1 Library 101 (Learn to Use the Library)

Dette er et [online instruksjonsprogram/opplæringsprogram](#) eller en selvinstruerende veiledning for UCSB Library. Det er interaktivt i den forstand at det har interaktive lenker. Men det er ikke noen dialog mellom programmet og brukerne utover det. Programmet ble laget i 1997/98 av Komitéen for brukerundervisning ved UCSB Library (LISC).

Jeg har valgt Library 101 som kasusstudium utfra kriteriet nettbasert undervisning.

Programmet har som mål:

This library instructional tutorial on the web is designed to teach the nature of research and the role of the library in the research process as well as specific library searching skills. It introduces individuals to the resources of the UCSB Library, and will help to develop the skills necessary to use and apply print, computer, and Internet resources to locate appropriate material for research needs. The tutorial also includes specifics on how to use various databases, and how to effectively search, evaluate and site web resources. ([UCSB Library Classes & Tours](http://www.library.ucsb.edu/libinst/instruct.html), <http://www.library.ucsb.edu/libinst/instruct.html> [27 august 2001]

Det skal gi opplæring i :

- Å finne informasjonen du trenger, enten den er i bøker, tidsskrift, aviser eller konferansepublikasjoner.
- Hvordan du skal interpretere eller tyde en bibliografisk referanse.
- Hvordan du skal søke i onlinedatabaser.

Etter å ha gått gjennom programmet skal du være i stand til å besvare følgende spørsmål:

Hvorfor bruke akkurat denne kilden (resource)?

- Hva kan jeg forvente å finne her?
- Dekker den det jeg trenger til min forskning /undersøkelse.
- Er det nok stoff ?
- Er det for mye stoff?
- Må jeg avgrense eller utvide søket?
- Er stoffet oppdatert nok eller må jeg finne nyere kilder.

Innholdsfortegnelse for kurset: <http://www.library.ucsb.edu/libinst/lib101/ovrview.html>

Kapitteloverskriftene er interaktive og kapitlene gir en kort instruksjon i hvert emne med lenker til aktuelle sider og baser. Programmet er pedagogisk lagt opp med logisk oppbygning. Enkelte av punktene blir også brukt i andre bibliotekskurs ved UCSB, for eksempel i INT1, store deler av de interaktive lenkene i grunnopplæring der er til Library 101s sider. I metodekurset Chicano Studies 110 (se eget punkt under kasusstudier) er det lenke til Library 101 som innførsel under innholdsfortegnelse for kurset, og den følger med på alle undersidene. Det finnes også henvisninger/lenker hit fra andre universitetsbibliotek både innenfor og utenfor UC systemet. Jeg har funnet flest lenker fra andre bibliotek til 101s sider om evaluering av Websider. Tilsvarende bruker også UCSB Library lenker til andre biblioteks sider om ulike emner. De skriver dem ikke om til sine egne sider og layout, men lenker dem direkte uten å kommentere hvor de kommer fra. På den måten unngår de problem med copyright og kan spare ressurser ved gjenbruk fra hverandre.

Programmet virker gjennomarbeidet og bra, informasjonen er enkel å få tak i, ikke altfor mange ord for å forklare. Det er oversiktlig og greit å slå opp i hvis en trenger hjelp/ informasjon om ulike spørsmål. En lenket ordliste over biblioteksord med definisjoner og krysshenvvisninger er også svært nyttig. Det har ikke vært foretatt noen undersøkelser på bruken av programmet. Det er derfor vanskelig å si hvor mange som har gjennomgått det punkt for punkt, men med så mange lenker til ulike deler av programmet, virker det sannsynlig at i alle fall store deler av det blir brukt både i biblioteksundervisning og for enkeltbrukere.

Layouten er lagt opp som en bok eller katalog og det kan virke kjedelig og lite fengende i forhold til for eksempel NetTrail ved UCSC, se punkt 4, og andre tilsvarende tutorials. Library 101 blir sannsynligvis forandret og oppfrisket i nær fremtid, muligens som en lokal versjon av TILT, [Texas Information Literacy Tutorial](#) som er biblioteket ved University of Texas' interaktive biblioteksveiledning for nye studenter. TILT er en veiledning med et helt annet format og annen vinkling enn Library101. Den er interaktiv med muligheter for selvtesting underveis med umiddelbar feedback, og den er morsom. TILT er mye mer enn en biblioteksveiledning, den tar utgangspunkt i informasjonskompetanse som helhet, ikke bare bruk av biblioteket. Den gir også andre bibliotek mulighet til å laste ned gratis programvare som trengs for å lage en egen versjon av TILT.

Biblioteket er inne i en fase med sterk satsing på nye elektroniske tjenester. Vårt elektroniske bibliotek er åpent 24 timer i døgnet. (Universitetsbiblioteket, <http://www.ub.ntnu.no/> [14 juni 2001])

I denne situasjonen vil en elektronisk veiledning som tar utgangspunkt i informasjonskompetanse og helheten i det digitale tilbud, ikke bare enkelte baser og kataloger, være et verdifullt og nødvendig bidrag for studentene og biblioteket som helhet. Det vil kunne spare oss en god del individuell veiledning og sette brukerne bedre i stand til å utnytte våre tilbud.

Jeg vil ikke anbefale en versjon av Library 101 for vår elektroniske veiledning. Den er for boklig orientert, for snever og for lite dynamisk. I stedet vil jeg foreslå en norsk lokal versjon av samme type som TILT eller en lignende veiledning, som Merlin fra University of Massachusetts, eller Oasis fra San Fransisco State University.

9.2 Interdisciplinary 1, INT1

INT1 er et vekttallsgivende kurs i grunnleggende bibliotekskunnskap. Det startet i 1972 og ble til etter teamwork mellom en gruppe bibliotekarer. Det var lett å få godkjent nye kurs innen Interdisciplinary programmet på det tidspunkt. Interdisciplinary programmet hadde kommet i stand etter påtrykk fra studentene, som synes de hadde for liten innflytelse på det som ble undervist. Det tverrfaglige programmet ga muligheter for en mer fleksibel undervisning og ga også biblioteket anledning til å få godkjent kurs innen programmet.

INT1 undervises parallellt av flere bibliotekarer. I vinterkvartalet 2001 ble det gitt fem parallelle kurs. Hvert kurs består av 9 leksjoner a 50 min. inkludert avsluttende eksamen. Det er et bestått/ikke bestått kurs som gir 1 credit noe som tilsvarer ca 1 vekttall ved norske universitet. Jeg vil nedenfor gi en beskrivelse av kurset, oppbygning, innhold og en del eksempler fra undervisningen.

INT1 er valgt som kasstudium utfra kriteriene vekttallsgivende og personbasert undervisning.

På kursiden på bibliotekets hjemmeside gis en beskrivelse av kurset, hensikten og målet med kurset, og det skisseres hvilke ferdigheter studentene skal beherske etter bestått eksamen. Kursets hensikt er å undervise i forskning og bibliotekets rolle i forskningsprosessen.

"designed to teach the nature of research and the role of the library in the research process". ([INTERDISCIPLINARY 1 LIBRARY SKILLS](http://www.library.ucsb.edu/classes/int1/int1.html), <http://www.library.ucsb.edu/classes/int1/int1.html> [21 juni 2001])

Målet med kurset er:

Students will come away from this course with an understanding of how to integrate library resources and materials into the academic research. (sst.)

Ferdighetsmål, det studentene skal kunne etter kurset:

Students will acquire the skills necessary to use and apply print, computer, and Internet resources to locate appropriate material on typical undergraduate research questions. Students will learn basic commands on electronic sources: PEGASUS, the California Digital Library (CDL) databases, and Netscape (the Web). In addition, students will learn the basics of doing research in printed indexes and abstracts. (sst.)

Evaluering av kilder er et viktig element i kurset. I løpet av kurset blir studentene spurt om å evaluere kildene de har brukt for å besvare oppgaver, evaluere resultatene av søkene sine og bruke det de har lært når de skal søke etter egne emner. Ved slutten av kurset skal studentene være i stand til å svare på følgende spørsmål:

Hvorfor bruke denne kilden? Hva forventer du å finne? Dekker (the scope of) kilden det du trenger til din forskning/dine undersøkelser? Er det nok materiale innenfor ditt emne? Er det for mye? Må du begrense søket eller emnet ditt? Er materialet oppdatert nok eller må du finne en nyere kilde?

Krav for å bestå kurset er følgende:

1. Løsning og innlevering av 7 oppgaver som blir delt ut på kurset.
2. Bestå midterm og avsluttende eksamen
3. Ukentlig oppmøte
4. Aktivere og bruke epostkontoen i andre kursuke
5. Skaffe og bruke kopikort i andre kursuke.

Jeg gir her en oversikt over undervisningsplanen uke for uke, understreking betyr aktiv lenke.

Uke 1:

Introduksjon, beskrivelse av kursinnhold og krav.
Bibliotekstjenester, introduksjon i research concept.
Biblioteksomvisning.

Relevante nettsteder: [Getting started](#), [Glossary of Terms](#)

Uke 2:

PEGASUS, UCSBs bibliotekskatalog.

Relevante nettsider: [Approaching a Database](#), [How to Find Books, Call numbers, Where Is It?: Location of books and bound periodicals in the UCSB Libraries](#), [Evaluating Sources of Information](#).

Uke 3:

Hvordan finne artikler, del 1: CDL databaser.

Relevante nettsider: [CDL Hosted Databases](#).

Uke 4:

Forskningskonsept (research concept), tolke litteraturhenvisninger.

Uke 5.

Hvordan finne artikler del 2. Skriftlige indekser.

Relevante nettsider: [Printed Indexes](#), [Distinguishing Scholarly Journals from Other Periodicals](#).

Uke 6:

Hvordan finne artikler del 3, Fagspesifikke databaser.

Relevante nettsteder: [Abstracting & Indexing Services](#).

Uke 7:

Forskning/søking (research) på internett. Søkemaskiner, evaluering, sitering fra internett.

Relevante nettsteder: [Hva er world wide web?](#), [Hvordan vet jeg hva som er godt på www \(evaluering av nettsteder\)](#). [Eksempler på nettsteder som evalueres, sitering fra internett](#).

Uke 8.

Gjennomgang av kursmateriale før eksamen.

Uke 9:

Eksamen.

Kurset er bygget logisk opp, starter med det helt elementære som

biblioteksomvisning og hvilke tjenester biblioteket tilbyr. Hvordan få kopikort, få mailadresse etc. og så får de en omtale av *research concept*. Deretter blir studentene steg for steg undervist i å finne bøker via bibliotekskatalogen, ved hjelp av alle relevante søkeinnganger med innføring i hva de ulike søkeinnganger innebærer og hva de vil gi som resultat. Neste skritt er å lære forskjell på å søke etter bøker og artikler, lære å finne frem til generelle artikler. De får en innføring i *research concept* og i å tolke litteraturhenvisninger. Så undervises de i å bruke skriftlige indekser og oppslagsverk for å finne artikler og får lære om forskjellen på vitenskapelige og andre tidsskrift. Tredje og siste del av kurset, hvordan finne artikler, er en innføring i å bruke fagdatabaser. Siste ordinære undervisningstime er viet søking på internett, gjennomgang av ulike søkemaskiner, og det blir lagt stor vekt på hvor viktig det er å evaluere det som finnes på nettet.

Det eksisterer ingen lærebok eller annet skriftlig materiale utover det som blir utlevert på leksjonene. Det er oppmøteplikt og studentene krysser av for oppmøte. Hver uke blir det delt ut handouts og oppgaver som skal besvares og leveres inn før neste leksjon.

På kursets nettside står også hver uke oppført med emne og lenker til relaterte websider for undervisning og oppgaver.

Observasjoner fra ulike leksjoner i INT1

Den pedagogiske tilnærmingen er ulik hos den enkelte bibliotekar selv om rammen er den samme. Ved å observere har jeg sett ulike metoder for å "formidle" vår kunnskap. Det som slår meg er det høye biblioteksfaglige nivået hos de ulike underviserne. De har inngående kjennskap til søketeknikk, dekningsgrad og kvalitet i de ulike baser og søkemotorer. Men i tillegg har de også innsikt i selve dynamikken i forskningsprosessen, informasjonsinnhenting, evaluering av kilder både skriftlige og elektroniske, problematisering av kildevalg ved å vise ulike kilder innenfor samme problemstilling, vise hvordan kilder ikke er nøytrale, men må vurderes utfra hvilket verdisyn og interesser de representerer. (Eksempler på dette finnes i Vedlegg).

Dette er ikke fagspesifikke kurs, så det er den biblioteksfaglige ekspertise det er behov for. Men det å gå inn på selve forskningsprosessen og bibliotekets rolle i den, går utover det vi vanligvis forbinder med biblioteksundervisning ved norske universitet.

Kurset kan fungere som et innføringskurs i metode på lavere nivå.

Hvis vi skulle overføre det til UBiTs brukerundervisning, ville det kreve mye mer av den elementære brukerundervisning enn det vi

kan tilby og ville kreve internopplæring i forskningsmetode på elementært nivå. Hverken biblioteksskolen, slik jeg kjenner den, eller universitetsstudiene gir oss grunnlag i å undervise i metode, hvis den enkelte underviser ikke selv har gjennomgått metodekurs og kan overføre dette på biblioteksundervisningen.

Metodekurs ved norske universitet gies hovedsakelig på hovedfags, doktorgradsnivå ikke på lavere nivå slik INT1 er.

Jeg ser på det som en utfordring for UBiT å kunne tilby et kurs av den art som INT1 er. Det vil sette oss i stand til heve vår egen kompetanse og hjelpe brukerne utover øyeblikkelig og praktisk hjelp, øke deres informasjonskompetanse. Men det forutsetter at det må etableres et samarbeid med NTNU både faglig og administrativt. Kanskje det kunne være mulig som en del av et metodekurs i forbindelse med Ex.phil.

Felles for de leksjonene jeg har deltatt på i INT1 er den grundige forklaringen, visning ved hjelp av eksempler, sjekking av at alle får med seg det som blir undervist og ikke blir hengende etter. Tålmodig forklaring av forhold som jeg som bibliotekar synes er innlysende, eller tror burde være klart for alle. De går rolig fremover steg for steg og det er en svært vennlig atmosfære.

Holdningen overfor studentene er hyggelig og tålmodig uten å være nedlatende og overbærende, noe som kan være tilfelle i undervisningssituasjoner, kanskje særlig hos undervisere uten trygghet i pedagogisk bakgrunn og opplæring. Undervisningen virker profesjonell, både i behandling av stoffet og av studentene. De som underviser har tydelig forberedt seg godt og planlagt en god og logisk progresjon i undervisningstimen sine.

Jeg har sittet sentralt til i et kontorlandsskap hvor en strøm av studenter kommer for å levere oppgaver eller spørre om hjelp til å løse dem og har opplevd hvordan de blir tatt i mot. Biblioteksunderviseren tar seg god tid og forklarer og viser løsninger hvis det er nødvendig. Dette er også tilfelle ved telefonhenvendelser.

INT1 Samtale med en av bibliotekarene som underviser:

Rammen i INT1 er lik for de ulike kursene, struktur, framdrift, oppgaver. Kan forandres individuelt, legge til, forandre innenfor hovedrammen.

Bibliotekarene som underviser INT1 møtes noen ganger i året for å evaluere kurset, forandre, tilføye, sløyfe etter behov og utvikling i informasjonsbildet.

Studentene ser kanskje ikke nytten av kurset og det de lærer der og da, men neste år eller neste semester når de får bruk for det i

praksis ser de nytten av det.

INT1 Et bra kurs å undervise i. Det går langsomt og grundig

fremover. Det er tid til å forklare og oppklare misforståelser.

Studentene får en grunnleggende kunnskap i bruk av bibliotek i en forskningsprosess (samtale februar 2001).

Samtale med to andre av underviserne:

Godt kurs å undervise i, langsomt, tid til korrigering . Når ut til 300 studenter.

For slapt at det bare er bestått ikke bestått. Studentene gidder ikke legge nok arbeid ned i det. (Dette var det stor uenighet om) Burde hatt et mål mot slutten av kurset, en oppgave de kunne ha forholdt seg til fra starten av og så kunne de se sammenhengen i det de gjør mye bedre. (samtale mai 2001)

Flere av studentene som har tatt INT1, har siden utdannet seg til bibliotekarer. Jeg har skrevet anbefaling til 20 pluss studenter som jeg har hatt på kurs. (intervju juni 2001)

Jeg gjengir 3 ulike undervisningstimer i INT1 undervist av 3-4 bibliotekarer, i form av fortløpende gjennomgang av timene i

Vedlegg. Referat fra undervisningstimer

9.3 Writing classes

Writing program <http://www.writing.ucsb.edu>

Writing program er en egen enhet ved UCSB under College of Letters and Science. De tilbyr writing classes, en type akademiske skrivekurs på flere nivå. De holder cirka 350 kurs årlig. 30-35 lærere er ansatt på programmet på 1- til 3 årskontrakter. I tillegg er like mange hovedfagstudenter engasjert som hjelpelærere i programmet. Budsjettet er på 1.800.000 \$ årlig.

Studentene må ta to obligatoriske writing classes før de kan ta avsluttende eksamen på lavere nivå ved UCSB.

Innholdet i kursene varierer, men hovedformålet med dem er å lære studentene å skrive essays, oppgaver innenfor akademisk tradisjon og å lære dem metode/metodikk innenfor det akademiske miljøet de utdanner seg i. Det finnes grunnleggende generelle kurs for nye studenter og mer faglig relevante kurs med spesiell vekt på det som kreves innen fagområdet. For ingeniører kreves det kompetanse i akademisk produksjon i ulike former både elektronisk og multimedia, visuelt og muntlig. Programmet tilpasser innholdet og nivå etter hvor studentene befinner seg i studieprogresjonen. På høyere nivå undervises det også i tillegg til akademisk "skrivning" også i yrkesfaglig "skrivning" innen det yrke studentene utdanner seg til.

Begrunnelsen for å tilby kursene på ulike nivå er todelt:

1. at utvikling og fremskritt i "*writing ability*", skriveferdighet, er en kontinuerlig prosess.
2. at det ikke eksiterer noen allmenn "*style*" som studentene kan lære og siden bruke på alle former for kommunikasjon de vil bli stilt overfor i sitt akademiske liv og karriere/ yrkesliv (professional writing)

Fra Writing Programs hjemmeside: (stillingsutlysning)

The Writing Program is an independent unit within the College of Letters and Science that offers approximately 350 undergraduate courses yearly at both lower- and upper-division levels. Some freshman composition sections are linked to general education courses across the disciplines. Numerous upper-division writing courses are discipline specific.

The Program offers an innovative Minor in Professional and Technical Writing and is working to integrate writing courses more fully with other interdisciplinary curricular developments on campus. A related doctoral program in Language, Literacy, and Composition is offered in the Graduate School of Education.

UCSB er i en særstilling i sitt writing program. Ved andre universitet er writing program vanligvis knyttet direkte til English Studies, men her ble de atskilt for en tid tilbake sannsynligvis 1996. Det er også spesielt at biblioteket fra 1999 har hatt en egen liasion/kontaktbibliotekar, Sherri Barnes, tilknyttet programmet. Hun koordinerer bibliotekets tilbud om skreddersydd biblioteksundervisning for de enkelte kurs.

Årsaken til at biblioteket har en egen koordinator for writing classes er at da samarbeidet mellom det nyetablerte writing program og biblioteket begynte, ble pågangen så stor at biblioteket hadde behov for en egen stilling for å koordinere dette og stå for kontakten med writing program. Sherri Barnes ble ansatt som koordinator, i tillegg har hun ansvar for Women Studies.

Writing classes har en *research* komponent innbakt i kurset. Studentene skal lære akademisk *writing* og det innebærer at de skal lære å forske og å bruke kilder og sekundærkilder og integrere det i oppgavene de skriver. Her er det biblioteket kommer inn med undervisning i hvordan å finne materiale, bruke og vurdere primær- og sekundærkilder, evaluere dem og sitere dem.

Det er ingen obligatorisk integrering av biblioteksundervisning i writing classes, men direktøren for programmet har vært svært positiv til biblioteksundervisningen og oppfordrer sine lærere til å integrere den i sine kurs. En stor del av lærerne inkluderte biblioteksundervisning i sine kurs i 2000. Det organisatoriske samarbeidet involverer ikke andre universitetsorganer enn

biblioteket og Writing Program. Biblioteket tilføres ikke noen ekstra midler for sin del i undervisningen.

Sp.: Did the Director for the writing program or your cooperation partner there have specific wishes and goals for the library instruction sessions or did they leave that to the library and the cooperation between the individual instructors and librarians?

Svar : They haven't put that much thoughts into it as we have. I mean they know that students need to be able to find sources to support their writing and stuff to integrate it into their papers. But I don't think they understand the total dynamics of it, the ideas you know and the principals of information literacy on a broader scale. But I have been working with them to you know sort of broaden their awareness of those particular themes. (Intervju med Sherri Barnes 23april 2001)

Writingkursene er de mest arbeids- og ressurskrevende undervisningskursene for biblioteket. (sitat fra samtale med Sherri Barnes)

Biblioteket har et eget budsjett /fond for innkjøp av litteratur til bruk for writingprogrammet.

I begynnelsen av hvert kvarter, studieåret er delt i fire quarters, sender Sherri Barnes ut skjema til alle som underviser writing classes. På skjemaet kan de skrive sine ønsker om biblioteksundervisning, studentenes nivå og hvilke eventuelle oppgaver studentene skal ha hjelp til å finne stoff om. Biblioteksklassene blir så koordinert og bibliotekarene som skal undervise dem blir forespurt. Hun sender epost til biblioteksunderviserne og sier hun trenger noen som kan undervise de aktuelle klassene. Hvis det er fagspesifikke writing classes, blir fagbibliotekaren innen faget forespurt. Hvis det er generelle kurs, blir alle som underviser forespurt. Det er vanligvis ikke noe problem å få undervisere. Det varierer hvor mye arbeid den enkelte legger i det, men i forhold til øvrig undervisning så er nok skrivekursene de som tar minst tid i form av forberedelser . Mange av kursene, som Writing 1, 2 og 50, er svært like, og når du har undervist i dem noen ganger er det ganske enkelt, ifølge Sherri Barnes.

I de fagspesifikke kursene som science og engineering bruker jeg de samme folkene som undervisere og når du har gjort det en eller to ganger, krever det ikke så mye forberedelser (Sherri Barnes i intervju 23.april 2001).

På spørsmål om hvor mye tid biblioteket brukte på writing classes, både overhead og undervisning utbrøt hun: *Oh my God a lot!* (sst). Videre fortalte hun

at det ikke var noen statistikk på det, utover antall timer undervist i løpet av hvert quarter. I tillegg brukte hun 14 dager før hvert quarter startet til utsendelse av invitasjonsskjema til alle lærerne ved programmet og videre oppfølging og kontakt med dem som ønsket undervisning.

Undervisningen tar en undervisningstime, 50 minutter og holdes i bibliotekets undervisningsrom med faglærer tilstede. Det er et one-shot kurs med aktiv deltagelse og elektronisk søking fra studentenes side. Som regel har studentene en eller flere oppgaver innen samme felt de skal skrive, og bibliotekaren som underviser legger opp type hjelpemidler etter dette. De prøver også å få tid til å gi en del generell innføring i biblioteksbruk ved UCSB. (se Vedlegg for eksempler på undervisning)

Det er ikke noe felles undervisningsopplegg eller briefing av bibliotekarene som skal undervise writing classes. Sherri Barnes anbefaling til dem som underviser, er å ta kontakt med den aktuelle læreren fra writing program så snart tidspunkt for undervisningen er avtalt. Da kan de få se på oppgavene studentene skal skrive og diskutere opplegget med læreren som har klassen. Det er ingen formelle retningslinjer for undervisningen, men bibliotekarene fokuserer på de samme emnene og har lik progresjon i undervisningen. De utveksler erfaringer og gode råd og undervisningsguider de har laget.

Skriveprogrammet er, som nevnt ovenfor, det som krever mest ressurser fra biblioteket. På spørsmål om biblioteket ser noen besparelse, eller gevinst i form av mindre behov for veiledning, svarte Sherri Barnes i intervju et klart ja.

Køen foran veiledningsskranken minker og vi får mer målrettede spørsmål. (intervju 23 april 2001)

Muntlige tilbakemeldinger fra kurslærerne er positive i forhold til biblioteksundervisningen, studentene skriver bedre oppgaver. Bibliotekarene som underviser får mye ros og takk, noen får også gaver og noen blir særskilt ønsket som undervisere fordi de gjorde en så god jobb da de underviste sist.

Writing program classes startet for 3 år siden. Egen instruktør på biblioteket: Sherri Barnes. Det tok lang tid å få etablert samarbeidet, men nå er det vel etablert. Alle lærerne i programmet vet at det er nyttig med biblioteksundervisning innen programmet, men det er ikke obligatorisk.

Director of Writing Program har forståelse for nødvendigheten av biblioteksundervisning og oppfordrer lærerne til å benytte seg av dette. Tilbakemelding fra lærerne er at studentene som har hatt biblioteksundervisning skriver mye bedre oppgaver. Kan være vanskelig å undervise fordi lærerne ikke alltid gir beskjed

om oppgavene studentene har, før like før undervisningen. Vanskelig å vite nivået i klassen, har de brukt bibliotek, kan de slå opp i kataloger... (Sitater fra samtaler med bibliotekarer som underviser i writing classes)

Writing Classes. Ulike grader av kontakt med faglærerne. Noen gir klare oppgaver, noen ingen oppgaver, noen for enkle, som ikke lærer studentene nok. (referat fra møte om active learning)

Writing classes som kasusstudium, valgte jeg utfra kriteriet integrering i fagundervisning etter å ha oppholdt meg noen uker ved UCSB Library. Før jeg kom hit hadde jeg ikke kunnskap om det formaliserte samarbeidet mellom biblioteket og writing program og den sterke stillingen biblioteksundervisningen hadde i programmet.

Biblioteksundervisningen i *Writing Classes* er ikke helintegret i den forstand at den er en obligatorisk del av kurset. Det er opp til den enkelte kurslærer å bestille biblioteksundervisning for sitt kurs. Men det formaliserte samarbeidet med kursledelsen og ledelsens sterke oppfordring til kurslærerne om å integrere biblioteksundervisningen i sine kurs, sammenholdt med mengden avholdte bibliotekskurs for writing classes, utgjør dette en tilnærmet integrering. Det var også hovedgrunnen til at jeg valgte å bruke writing classes som kasusstudium.

Kan vi bruke dette konseptet ved UBiT? NTNU har ikke "akademiske skrivekurs", tilsvarende det amerikanske universitet har. Det ville kanskje være en god ide å innføre lignende kurs ved NTNU, og det skulle være mulig innenfor dagens struktur. Men om det er interesse og politisk vilje til å gjennomføre et så omfattende program er usikkert.

I dagens situasjon finnes kurs i oppgaveskriving og metodekurs på hovedfagsnivå hvor en tilsvarende tilnærming og samarbeid kunne være mulig. UBiT bør også være oppmerksom på alle nyetableringer og se om vi kan få innpass der.

Referat fra undervisningstimer se **Vedlegg 1. Observasjoner fra undervisningstimer**

9.4 Chicano Studies 110

Chicano Studies 110 er et metodekurs biblioteket tilbyr på hovedfagsnivå "[Documentary Research in Chicano Studies](#)". *The course satisfies the research methods requirement for a major in Chicano Studies* (Fra brosjyre UCSB Library, 2001)

Jeg har valgt Chicano Studies 110 som kasusstudium utfra kriteriene integrering i fagundervisning og kombinasjon av nettbasert og personbasert undervisning.

Chicano Studies er et etnisk studium. Chicano er betegnelse på meksikanskamerikanere, og studiet omfatter både historie, politikk, kultur og andre aspekter ved meksikanskamerikanernes liv og sosiale situasjon.

Kursbeskrivelse på UCSB Librarys nettside om biblioteksundervisning. [Classes and tours:](#)

The aim of this course is to help students to develop research skills in Chicano Area Studies using the resources of the UCSB Library, including the more traditional information resources and those specific to the field of Chicano research, as well as the computerized bibliographic and information services. Additionally, oral history, family research and archival sources will be explored. Students will be provided a framework for effective library research methodology, with the training culminating in the preparation of a quality research paper on a Chicano Studies topic. This course satisfies the research/methods requirement for a major in Chicano Studies. The course will be primarily lecture/demonstration/discussion along with "hands on" lab assignments, and guest speakers. Chicano Studies 110 is offered in the Fall quarter. For more information, contact: Patrick Dawson. ([Library Classes and Tours](#), <http://www.library.ucsb.edu/libinst/instruct.html> [21 juni 2001])

Kursbeskrivelsen på kursets nettside:

Hensikten med Chicano 110 er å gi studentene en oversikt over både tradisjonell og nyere forskning . De skal lære grunnleggende teorier for bibliotekssøk, informasjon og nyere teknologi så vel som muntlig historietradisjon (oral history), familieforskning/slektsforskning (family research), manuskripter og arkivmateriale.

Kurset består av 27 leksjoner à 50 minutter fordelt på 3 dager i uken. Til hver leksjon skal det leveres oppgaver. Oppgavene ligger i interaktiv form under *Assignments* og også under hver enkelt leksjon på den interaktive timeplanen/kursplanen og skal besvares direkte på web. Under hver leksjon ligger *lecture notes* det vil si forelesningsnotater eller beskrivelse av stoffet som blir gjennomgått i leksjonen.

Prosjektoppgavene er den største delen av kurset og teller 35% av karakteren, i tillegg teller også muntlig presentasjon av prosjektet 10 % av karakteren. Det er en mid-term eksamen og noen kortere prøver i løpet av kurset.

Chicano Studies 110
Methods in Chicano Studies Research
Fall 2000

Davidson Library
University of California, Santa Barbara

UCSB
InfoSurf
The UCSB Library

Syllabus
Assignments
Lecture Notes
Library 101
Project Guidelines
Web Resources

Instructors: Patrick J. Dawson & Nerea A.J. Lamas
Last modified: 10/02/2000 20:09:16
Mask designed by: Sonia Romero Lamas copyright 2000.

Direct questions or comments about this page to the author or to webmaster@library.ucsb.edu

This is an official University of California, Santa Barbara Library web page. If you would like to be notified about new resources on InfoSurf, join our [Favorite mail list](#) and

Kursets hjemmeside ser slik ut:

Hovedinnførslene eller innholdsfortegnelsen under kursets hjemmeside er

Syllabus det vil si kursplan som inneholder kursbeskrivelse, oppmøte/deltagerkrav til studentene. Timeplan med oppført emne, oppgaver og lecture notes for hver leksjon.

Assignments Oversikt over oppgaver, interaktive, med innleveringsfrist.

Lecture notes Forelesningsnotater eller bakgrunnstoff for forelesningene.

Library 101 Lenke til UCSB Librarys online grunnkurs i biblioteksbruk, se eget punkt under kasusstudier. Enkeltavsnitt av 101 ligger også direkte under lecture notes som behandler de samme temaene. Eks: How to find books

Project guidelines Retningslinjer og grundig veiledning for prosjektskriving

Web resources Lenker til relevante nettressurser

Kurset undervises ikke i sommerhalvåret og jeg har derfor ikke hatt anledning til å følge undervisningen som observatør. Men det betyr ikke så mye i forhold til

kasusstudiet fordi dette kurset er det mest interaktive, det best strukturerte kurset biblioteket tilbyr på web, og det er disse aspektene og ikke klasseromsundervisning som er vesentlige for mine undersøkelser. Jeg har hatt en uformell samtale med bibliotekaren som la kurset ut på nett og som er ansvarlig for utformingen, Nerea Llamas. Hun har nylig sluttet ved UCSB og har nå ansvaret for LatinAmerican Studies ved universitetsbiblioteket ved University of Michigan, Ann Arbor. Jeg har også hatt et intervju med Patrick Dawson, som underviste sammen med Nerea Llamas, men nå er eneansvarlig for kurset.

Biblioteksfaglig nivå

Kurset virker bibliotekfaglig solid og gjennomarbeidet. Studentene lærer søkemetodikk innen sitt fagområde og å evaluere kilder og lage bibliografi som skal annoteres etter anvisning i kursmaterialet. De skal lage et 2-3 siders essay som evaluerer kurset og arbeidet med bibliografien. Vurdere de ulike databaser og reference sources opp mot hverandre og diskutere spesifikke onlinekataloger, indekser, artikkelbaser og andre benyttete nettressurser. De skal også vurdere nytteverdien av kildene for sin egen fremtidige forskning, vurdere bibliotekets dekning, presentasjon av emnet o.a. Studentene må bestemme seg for prosjektoppgaven i løpet av kursets 2 første uker. På den måten kan de lære i forhold til et konkret prosjekt og relatere det de finner til dette.

Faglig nivå

Instituttet godkjenner at den faglige siden/metodesiden tilfredsstillt kravene til forskningsmetoder for hovedfag i Chicano Studies. Bibliotekarene som underviser/har undervist er fagspesialister på Latin-Amerikanske forhold.

Historikk

På 70-tallet ble det opprettet etniske studier som Chicano Studies etter påtrykk fra radikale politiske krefter. Representantene for de nye fagene var ivrige og pågående. Dette var ikke fag som hadde stivnet i noen tradisjon. Ifølge flere av mine informanter var dette medvirkende til det integrerte samarbeidet mellom institutt og bibliotek. Den første lederen for Chicano Studies var sjokkert over hvor lite bibliotekskunnskap studentene hadde og ønsket et nært samarbeid med biblioteket for å rette opp dette. De første årene 1982-83, bidro biblioteket med biblioteksundervisning som en del av kurset. Senere ble det et rent bibliotekskurs. 1995 tok Nerea Llamas og Patrick Dawson over kurset. Da besto kurset fremdeles av forskning/research i klassen som skulle munne ut i et essay. I 1997 forandret de opplegget til det nåværende formatet, at studentenes prosjekt er å lage en annotert bibliografi. De syntes det var mye mer fruktbart for studentene. På den måten lærer de seg kritisk tilnærming til, og analyse av, det de skriver. Kurset var opprinnelig et 191 kurs, da var det ikke tilgjengelig for lavere grads studenter. Nerea Llamas og Patrick Dawson fikk det omklassifisert til 110 for å nå flere, og nå vil Patrick omklassifisere det til enda lavere grad for å få tak i studentene i tide før de skal skrive oppgavene sine.

Hensikten med kurset er fremdeles å gjøre dem i stand til å drive forskning og

lære kritisk vurdering. Han vil ikke forandre formatet på kurset, men forandre det fra 4 til 3 vekttall, å undervise 4 vekttalls kurs er krevende. Når du underviser 3 timer i uken, risikerer du å slippe opp for stoff.

Kurset krever mye arbeid og innsats fra underviseren: Forberedelser, konsultasjoner, selve undervisningen og retting av oppgaver.

We have to make sure they turn in their assignments, hound them to turn them in. They are always late with their assignments. I think in some ways they dont treat it as seriously as a regular class. There are a couple of reasons for that maybe one is its not taught by a professor its taught by a librarian and the other one is I dont think they really really get the concept of what it is. You know they going okay yeah I am taking a class they are teaching me how to find books and journal articles. They dont get the idea that the purpose of finding the book and the journal article is to find the material thats in there, the research. (intervju med Patrick Dawson 10 mai 2001)

Videre sier Patrick Dawson at det er vanskelig å få studentene til å lage kritiske annoteringer til bibliografien de skal skrive. De ender opp med å skrive bokomtaler på noen linjer om hva boken handler om. De skal ikke bare vurdere en bok, men en bok innen en hel rekke bøker og evaluere den i sammenligning med andre bøker.

Kursets er veldig godt ansett på instituttet. Lærerne vil at studentene skal lære å forske, finne frem stoff. De skal siden gi dem oppgaver som krever de ferdighetene som kurset underviser.

Studentene får karakterer, og er de borte mer enn 3 ganger uten gyldig fravær , blir karakteren satt ned 10 %, det vil si de går fra for eksempel en A til en B. Likevel tar de ikke kurset så seriøst som andre kurs, men blir veldig oppbrakt når karakteren går ned.

Antallet deltakere har gått ned. Det høyeste tallet var i 1992, med 32 studenter. Siste år var det 5. Ved å gjøre om kurset til lavere grad håper Patrick Dawson at de vil få flere studenter. Instituttet oppmuntrer studentene til å ta kurset, og EOP, et program som skal støtte og hjelpe minoritetsstudenter, har også oppfordret studenter til å ta kurset. Men lederen for EOP har sluttet, og de nye er ikke så oppmerksomme. I tillegg glemmer de alltid å ta med kurset i kurskatalogen sin. Opplysningen om kurset kommer i form av enkeltbrosjyre og det begrenser omfanget.

Studentene forstår kanskje ikke behovet for å ta et kurs i Research Methodology, de forstår kanskje ikke helt hva det betyr. Det er ikke som et kurs i *history of the farm workers*.

Interaktivitet

Interaktiviteten fungerer godt i klassesituasjonen, særlig med få studenter, da kan bibliotekarene samarbeide med studentene på individuell basis, og de får vite at de kan få hjelp utenom timene også. Det benytter de seg ikke så mye av. De fokuserer på undervisningen i klassen. Men i klassesitasjonen skjer det av og til at :

You can literally see the light go on. They will get the idea and its like oh okay thats it! (sst.)

De fleste studentene liker det interaktive formatet. De var litt frustrerte i begynnelsen, men når de forsto hvordan de skulle ha to vinduer oppe samtidig, gikk det bra. Et teknisk problem har vært at når studenten svarer på oppgaven interaktivt, er det ingen mulighet for å save for eksempel en halvferdig oppgave og så arbeide videre med den siden. Det løste de på den måten at studentene fikk levere inn print av den halvferdige oppgaven og levere resten siden. Oppgaver som er basert på trykt materiale leveres ikke inn interaktivt, det blir ansett som kunstig og tungvint når studenten ikke har brukt nettet i oppgaveløsningen.

Chicano Studies 110 er et klasserombasert kurs med pliktig oppmøte. Det kombinerer interaktivitet via nettsider med integrering i faget. Kurset er ikke obligatorisk, men kan taes som en del av faget, på lik linje med andre kurs innen Chicano Studies.

Kan UBiT tilby et kurs av tilsvarende format? Biblioteket kunne nok lage et lignende opplegg, noe jeg vil se som en krevende utfordring. Kravene som stilles til å lage annotert bibliografi og kritisk vurdering av ulike referansedatabaser og kilder, er høye både for de som skal undervise og studentene. Jeg synes konseptet er svært bra, å lære forskningsmetode og systematisk kritisk kildeevaluering innen faget ville hjelpe studentene både i den aktuelle studiesituasjonen og i senere forskning. De vil få både konkret faglig nytte og få hevet sin informasjonskompetanse.

Det er flere forhold som spiller inn når vi skal vurdere overføringsverdi til UBiT og NTNU. Som nevnt ovenfor, anser jeg kurset som godt og nyttig, både innhold og den interaktive formen. Spørsmålene er

1. Om vi kan oppnå et lignende samarbeid med fagene ?
2. Om fagene har en struktur som gjør det mulig å innkorporere et metodekurs på noen få vektall?
3. Om biblioteket har kapasitet til å tilby en undervisning som er så arbeidsintensiv?
4. Kunne vi tilby et mindre omfangsrikt kurs som en del av et metodekurs på hovedfagsnivå, slik Chicano Studies 110 startet. Det ville innebære et tett samarbeid med de involverte instituttene og i seg selv fruktbart for både

UBiT og NTNU.

Dette er spørsmål som ikke kan besvares innenfor dette prosjektets rammer, men kan utredes nærmere i dialog med aktuelle fag som et pilotprosjekt, forutsatt at biblioteket har, eller tilføres ressurser til et slikt prosjekt.

10. ORGANISASJONSSTRUKTUR VED UCSB OG UCSB LIBRARY

UCSB er en av 10 campuser ved University of California. Det er et selvstendig universitet med egen rektor, eget budsjett, men er organisatorisk en del av UC systemet, se kapittel 4.

UCSB er omtrent av samme størrelse som NTNU, ca 20000 studenter, 1000 vitenskapelige ansatte, mot NTNUs 1150. Det består av 6 akademiske enheter (units):

- College of Creative studies
- College of Engineering
- College of Letters and Science, som er delt i tre underavdelinger med hver sin dekan:
 - Humanities and Fine Arts
 - Mathematical, Life , and Physical Sciences
 - Social Sciences
- Gewirtz Graduate School of Education. Dette er en egen lærerutdannelse, som også gir hovedfag. De øvrige akademiske enheter gir utdanning på lavere nivå, og hovedfag blir organisert under Graduate Division.
- Donald Bren School of Environmental Science and Management
- Graduate Division, som er avdeling for hovedfag og doktorgrad i alle fag bortsett fra Education.

I tillegg er det flere institutt og forskningssentre og program med en løsere tilknytning til UCSB.

Den faglige vinklingen/dekning er også sammenlignbar med NTNU, bortsett fra at UCSB ikke har medisinerutdannelse. UCSB har et eget ingeniør college, som tidligere NTH, og College of Letters and Science med omtrent samme faglige innhold som tidligere AVH. I tillegg kommer faglige og tverrfaglige programmer som har likhetstrekk med NTNUs profil.

Academic Senate er som et fakultetsråd for hele UCSB. Det er en lokal underavdeling av University of Californias senat, **The Santa Barbara division of UC Systemwide Senate**.

UCSB Library er en enhet innen UCSB og er ansvarlig overfor prorektor slik de ulike fakultet og en del andre enheter er. Biblioteket har ikke fakultetstatus og egen dekanus. Bibliotekspersonalet er delt i *faculty*, akademisk personale det vil si bibliotekarene, og *staff*, teknisk-administrativt personale. Bibliotekarene har ikke full status som *faculty*, de står i en mellomstilling tilsvarende universitetsbibliotekarene ved UBiT. Biblioteket er representert i en lang rekke komitéer, prosjekter og styrer både ved UCSB lokalt og i bibliotekskomiteer under UC sentralt og i CDL rådgivingsgrupper og andre CDL komitéer.

UCSB library som omfatter Davidson Library og the Arts Library har vel 2,5 millioner bøker og 180 ansatte

Ønsker om integrering av biblioteksundervisning går via dekanus på det enkelte fakultet. Dekanus/fakultetet avgjør også hvor mange credits kurset skal ha utfra antall undervisningstimer. Kurs som er generelle, slik som INT1 og INT 100 blir besluttet av *Academic Senate, UCSB*.

Hvis det skulle innføres obligatorisk biblioteksundervisning, kan dette skje lokalt ved UCSB gjennom *Academic Senate*, men det vil sannsynligvis taes opp på UC nivå som del av innsatsen for å heve informasjonskompetansen ved UC.

Jeg kan ikke se at det ligger noe i UCSBs og UCSB Librarys organisasjonsstruktur som tilsier at den er mer egnet for å integrere biblioteksundervisning eller å lage vekttallsgivende bibliotekskurs enn NTNUs og UBiTs organisasjonsstruktur. Det er mulig at den nye fakultetsmodellen ved UBiT kan være bedre egnet for integrering i fagundervisning rent organisatorisk, forutsatt at vi oppnår et tett og konstruktivt samarbeid mellom biblioteket og det enkelte fakultet.

I følge mine informanter, deriblant biblioteksdirektøren, er metoden for å fange de ansatte og universitetets interesse for biblioteksundervisning å være pågående, drive PR og komme med gode forslag til kurs og undervisning overfor fagmiljøene.

Det kan se ut som at en medvirkende årsak til vekttallsgivende bibliotekskurs og at biblioteksundervisningen lar seg integrere i enkelte fag (noen universitet har også obligatorisk biblioteksundervisning) er bibliotekets relativt sterke stilling ved amerikanske universitet. En av årsakene kan være at det er svært dyrt å studere her, og biblioteket er viktig for at studentene skal få maksimalt utbytte av studiene. Dette reflekteres også i åpningstidene - mange universitetsbibliotek har døgnåpent, og de aller fleste har søndagsåpent.

Here at UCSB the library actually get its funding from the students

fees, and we had a student sit-in at the library in the late 1980s. The students wanted the library to stay open longer at night and had discovered that it was their fees that were paying for the library services. It resulted in longer opening hours even if it hadn't anything to do with where the money came from. (intervju med en av bibliotekarene som var med å starte INT1 i 1972. juni 2001)

En annen årsak kan være bibliotekets rolle i skoleverket. Allerede i kindergarten, fra de er 5 år, har elevene skolebiblioteksbesøk og biblioteksopplæring på timeplanen i de aller fleste skoler. Elevene fra grunnskolen og opp må også skrive litteraturlister i oppgaver, med spesifisert antall innførsler som skal være bibliografisk riktig oppført. Dette kan variere fra stat til stat, men jevnt over har biblioteket likevel en sterkere status enn i Norge.

11. RELEVANS FOR BRUKERUNDERVISNING VED UBIT

You have to make a very good program and you have to convince them that they really need this program, that it is important for the students and the institution and then they agree to let you have it (Samtale med en av veteranene i biblioteksundervisningen ved UCSB Library)

Jeg har under hvert kasusstudium diskutert overføringsverdi for biblioteksundervisningen ved UBIT. Her vil jeg kort sammenfatte dette for hvert av de fire kasusstudiene og se på det i et helhetlig perspektiv og si hva jeg vil se som mulig og ønskelig å bruke fra de fire kasusstudiene.

UBiT bør ha en interaktiv online veiledning i informasjonssøking i vid forstand. En veiledning modellert etter UCSBs Library 101, dekker ikke det behovet. Den er for tradisjonell i format og i tilnærming til stoffet og virker kjedelig og lite inspirerende selv om det ligger mye viktig og relevant informasjon der. En online veiledning må lages i et annet og mer dynamisk format og bør ta utgangspunkt i den situasjonen brukerne/studentene befinner seg i når de skal lete frem informasjon til studier og oppgaver. [University of Texas' TILT](#) er et godt alternativ som fyller disse forutsetningene, og programvaren kan lastes ned og tilpasses UBITs behov uten ekstra omkostninger. Det finnes flere gode online veiledninger som kan brukes som modell og kopieres helt eller delvis etter kontakt med opphavspersonen. [Merlin](#) fra [University of Massachusetts og Osasis](#) fra San Fransisco State University er gode alternativer. Osasis: *Online Advancement of Student Information Skills* er obligatorisk for studenter av lavere grad ved San Fransisco State University. Det erstatter et tidligere obligatorisk bibliotekskurs, *Library requirement*.

UBiT og NTNU har også behov for et bibliotekskurs av typen INT1. Det kan tilpasses et innføringskurs sammen med andre grunnleggende ferdighetskurs, word etc. eller tilbys som eget vekttallsgivende kurs. Det bør legges om og tilpasses våre forhold, gjerne i samme retning som INT1 skal legges om. Det vil si mindre eller ingen vekt på trykte indekser, noe de kan lære om når behovet er der, eventuelt i fagspesifikke kurs, mer vekt på informasjonskompetanse og helheten i informasjonssøkingen. Onlinekataloger og databaser bør presenteres som verktøy for å finne stoff, drive forskning i en større sammenheng og ikke som viktige i seg selv. Studentene kan lære ulike måter å presentere stoffet på, for eksempel bibliografi med noen få innførsler, og bør velge et emne fra starten av kurset og relatere undervisningen og sluttoppgaven til dette tilsvarende Chicano Studies 110, men i mindre målestokk.

Det er to forutsetninger for å kunne sette igang et grunnkurs som INT1 ved UBiT:

1. Samarbeid med NTNU for å få laget et vekttallsgivende kurs, eventuelt som del av et innføringskurs
2. Økonomisk bistand for å gjennomføre det. I en situasjon hvor UBiT er pålagt å nedbemanne, vil det være vanskelig å avse nok personale til å lage og gjennomføre et så omfattende undervisningsprogram

Jeg vil foreslå at UBiT undersøker mulighetene for et pilotprosjekt som kan finansieres med midler overført fra NTNU sentralt.

Writing classes forutsetter et *Writing Program*. Jeg mener det er for stort løft for både NTNU og UBiT å innføre et så omfattende program, selv om jeg tror det både ville dekke et behov og være et nyttig tilskudd til annen universitetsundervisning. Det forhindrer ikke at vi kan bruke *writing class* konseptet i vår biblioteksundervisning. NTNU har kurs i oppgaveskriving og metodekurs på hovedfag/doktorgradsnivå hvor vi kan komme inn med et lignende konsept. Vi bør også være oppmerksom på nye fag/kurs/undervisning og prøve å få innpass i startfasen.

Chicano Studies 110 er det mest spennende og interessante kasuset både i form og innhold, og det ville være en styrke både for biblioteket og for det/de eventuelle fag et tilsvarende kurs kunne integreres i.

Under kasusstudiet har jeg satt opp en del spørsmål som må utredes for å sette i gang et lignende kurs ved UBiT/NTNU og konkludert med at disse ikke kan besvares innen for dette prosjektet. Men de kan utredes nærmere i dialog med aktuelle fag som et pilotprosjekt, forutsatt at biblioteket har, eller tilføres ressurser til et slikt prosjekt.

Med den nye fakultetsmodellen for UBiT med budsjettansvar og med ønske om nærmere tilknytning mellom fakultet og bibliotek, vil det være naturlig å utrede

muligheten for opprettelse og støtte til tilsvarende kurs på fakultetsnivå i nært samarbeid med det/de aktuelle fag.

12. KONKLUSJON

Da jeg planla prosjektet hadde jeg forventninger om å finne en godt utbygd biblioteksundervisning med stor grad av interaktivitet, og et stort tilbud med elektroniske tjenester og en biblioteksweb som var velstrukturert og støttet opp under undervisningen. Jeg forventet også å finne overføringsverdier for UBiTs undervisningstilbud, ikke som direkte kopiering av tilbud, men i form av ideer som kunne bearbeides og tillempes for UBiTs og NTNUs behov.

Den første hypotesen er delvis oppfylt. UCSB Library har en godt utbygd biblioteksundervisning med dyktige undervisere både bibliotekfaglig og faglig.

Interaktiviteten i biblioteksundervisningen var mindre enn forventet, men i det kurset som hadde stor grad av interaktivitet, var denne mer gjennomført enn forventet.

Tilbudet om elektroniske tjenester er stort og godt utbygd, men biblioteksweben er lite strukturert, og det er tungvint å finne frem til tilbudene som kan støtte opp om undervisningen.

Den andre hypotesen er i stor grad oppfylt. Jeg fant overføringsverdier som resulterte i konkrete forslag til bruk i UBiTs biblioteksundervisning. I kortversjon er det følgende forslag:

1. Lage en online tutorial/veiledning basert på University of Texas Librarys TILT, San Fransisco State Universitys Oasis, University of Massachusetts Merlin eller tilsvarende tutorials med utgangspunkt i formidling av informasjonskompetanse.
2. Lage et pilotprosjekt i samarbeid med NTNU med kurs av typen INT1, et generelt kurs i bibliotek og informasjonsinnhenting.
3. Utrede mulighetene for et faglig integrert kurs av typen Chicano Studies 110 i samarbeid med aktuelle fag og på fakultetsnivå.

Jeg fant også andre aspekter ved biblioteksundervisningen ved UCSB Library. Det var kanskje ikke overraskende, men kvaliteten på undervisningen var svært god både pedagogisk og bibliotekfaglig. De som underviste var jevnt over kunnskapsrike og hadde oversikt over, og innsikt i ulike databaser og søkespråk og søkemaskiner, og de hadde også innsikt i forskningsmetode og oppgave/ essayskriving.

Å undervise er med på å heve vår egenkompetanse og tvinger oss til å følge med og fornye oss faglig. Dette ser jeg som et viktig aspekt ved biblioteksundervisning. Ved å undervise vil vi heve vår egen og derved også bibliotekets kompetanse.

LITTERATURLISTE

Becker, Howard S. Problems of inference and proof in participant observation. *American Sociological Review* v.23, nr 6, December 1958 s.652-660

Bernard, H.Russell. *Social research methods: qualitative and quantitative approaches*. Thousand Oaks, Sage, 2000

Bobp, Mary Ellen. Consider this; tips for teaching the "MTV" generation. *College & Undergraduate Libraries*, v.5, nr 1, 1998 s. 91-94

Bundy, Alan. Information literacy: The 21st century educational smartcard; presented at the 1998 IATUL Conference. *Australian Academic & Research Libraries* v.30, nr4, December 1999 s. 233-50

Bytoft-Nyaas, Eli. Informationskompetent – kan studenten bli det? *Tidskrift för dokumentation*. v.52 nr 3 / 4 , 1997 s.83-87

Davidson, Jeanne R. Faculty and student attitudes toward credit courses for library skills; survey at Oregon State University. *College & Research Libraries*. v.62 nr 2, March 2001, s. 155-63

Dewald, Nancy H. Transporting good library instruction practices into the Web environment; an analysis of online tutorials. *The Journal of Academic Librarianship*. V.25 nr 1, januar 1999 s. 26-31

Dewald, Nancy H. Web-based library instruction: what is good pedagogy? *Information Technology and Libraries*, v.18 nr 1, March 1999, s. 25-31

Dupuis, Elizabeth A. Automating instruction; TILT: Texas information literacy tutorial at the University of Texas at Austin. *Library journal Net connect*, Spring 2001 s.21-22

Gauss, Nancy Venditti; King, William E. Integrating information literacy into freshmen composition: beginning a long and beautiful friendship; Web site evaluation at Western State College. *Colorado Libraries*. v. 24 no 4, winter 1998, s. 17-20

Germain, Carol Anne. Jacobsen, Trudi E., Kaczor, Sue A. A Comparison of the

effectiveness of presentation formats for instruction: teaching first-year students; at SUNY Albany. *College & Research Libraries*. v. 61, nr 1, Januar 2000, s. 65-72

Giannini, Grace. 'Drop-In' sessions: information literacy responding to students needs; at Monash University. *Australian Academic & Research Libraries* v. 30, nr 3 September 1999, s. 212-218

Gross, June. Kientz, Susan. Developing information literacy; collaborating for the authentic learning . *Teacher Librarian* v.27 nr 1, October 1999, s.21-25

Halverson, Aniko I. Information literacy in the electronic arts library: strategies for the hybrid professional; experiences at the Californian Institute of Arts and the Arts Library of the Australian National University; presented at the 1999 IFLA Conference. *IFLA Journal* v. 26 nr 2, 2000, s. 120-122

Hindes, Mary Ann. Can Web-based instruction foster information literacy? ; Web-based BI at Georgia State University. *School Libraries Worldwide* v. 6 nr 2, juli 2000 s. 88-101

Holman, Lucy. A comparison of computer-assisted instruction and classrom bibliographic instruction; at the University of North Carolina at Chapel Hill. *Reference and User Services Quarterly* v. 40 nr 1 Fall 2000. S. 53-60

Information literacy standards; ACRL standards as adapted by CAUL. *Australian Academic and Research Libraries* v. 32 nr 1 mars 2001 s. 16-25

Kolb, David A. *Learning style inventory: a self-description of preferred learning modes*.

S. 1-7. Artikkel distribuert på *Nordiska sommarskolan i Bibliotekspedagogik*. Lund 13-16 juni 2000.

Kvale, Steinar. *Det kvalitative forskningsintervju*. Oslo, Gyldendal, c1997

Lantz, Agneta. Informationskompetans – ett centralt utbildningsmål för den högre utbildningen. *Linköping electronic articles in computer and information science* v. 2, nr 10, 1997 s.1-6

Lichtenstein, Arthur A. Informed instruction; learning theory and information literacy. *Journal of Education Media and Library Sciences* v. 38 nr 1 september 2000 s. 22-31

Maughan, Patricia Davitt. Assessing information literacy among undergraduates; a discussion of the literature and the University of California-Berkeley assessment experience. *College & Research Libraries* v 62 nr 1

januar 2001 s. 71-85

Moore, Beverly A. From keepers of knowledge to learning facilitators; information literacy in academic libraries. *Colorado Libraries* v 24 nr 4 winter 1998 s.10-11

Mosley, Pixey Anne. Creating a library assignment workshop for university faculty; at Sterling C. Evans Library. *The Journal of Academic Librarianship* v 24 nr1 januar 1998 s. 33-41

Onwuegbuzie, Anthony J. and Qun G. Jiao. I'll go to the library later; the relationship between academic procrastination and library anxiety. *College & Research Libraries* v 61 nr1 januar 2000 s. 45-54

Rader, Hannelore B. User education and information literacy for the next decade: an international perspective. *Reference Services Review* , summer 1996 s. 71-75

Ramsden, Paul. *Learning to Teach in Higher Education*. London, Routledge, 1992

Roth, Lorie. Educating the cut-and-paste generation; teaching information literacy at California State University. *Library Journal* v.124 nr 18 1999, s. 42-44

Scott, Walter. Engelson: a model for faculty-librarian collaboration in the information age; resources for 14th-Century English Studies incorporates library instruction and critical thinking skills at the University of Missouri Libraries . *Information Technology and Libraries* v 19 nr 1 March 2000 s. 34-41

Squire, Jan S. Planning the instruction center; an information literacy facility in the James A. Michener Library at the University of Northern Colorado. *Colorado Libraries* v.25 nr1 Spring 1999 s. 25-27

Wood, Anki Gundhäll. Lärarna vill hellre forska. *Dagens Nyheter. Universitets- och högskoleguiden*, 1998-9 s.15

Wood, Anki Gundhäll. Tekniker tänker om. *Dagens Nyheter. Universitets- och högskoleguiden* , 1998-9 s.15

Webografi

[Information Literacy ACRL](#)

[ACRL instruction Section IS](#)

[Library Instruction Round Table ALA](#)

[LOEX Clearinghouse for Library Instruction](#)

[Om informationskompetens](#) - Biblioteket för Trafik och Samhällsplanering, LTH /

Bostock, Stephen. [Web based instruction](#)

VEDLEGG 1. REFERAT FRA UNDERVISNINGSTIMER

INT1 session 3 Sandy Lewis

Leksjon 3 tar for seg Artikkelsøk. Hvordan finne artikler i CDL databaser.

Biblioteksunderviseren går rolig og enkelt fremover. Passer på at alle får med seg det som skjer og at de ikke faller ut, spør om studentene forstår hva for eksempel abstract betyr og forklarer det hvis ikke det kommer noen klar definisjon fra klassen. Knytter an til forrige leksjon. Velger aktuelle emner i artikkelsøk som alle studentene kan forholde seg til.

Hun forklarer hva den enkelte innførsel i en referanse betyr og sjekker at alle har fått det med seg. Før hun forklarer viktige "emner", spør hun om noen som allerede har kjennskap til dette/disse, kan forklare dem. Hun viser hva som konkret skjer hvis du glemmer å merke deg nr.vol.årstall fra referansen når du skal bestille den eller finne den frem på hyllen. I stedet for å bare fortelle hvor viktig dette er, ser studentene hvor umulig det er å finne det aktuelle dokumentet uten annen informasjon enn tidsskriftnavnet og artikkeltittelen.

Opgaven som blir delt ut er både en ferdighetsoppgave, studentene skal finne en artikkel, skrive referansen i riktig format, finne ut om UCSB Library har tidsskriftet, maile referansen med abstract til egen mailadresse og deretter videresende/*forward* den til biblioteksunderviseren via e-mail, to andre konkrete søkeoppgaver og en evalueringsoppgave. Studentene skal evaluere to ledere om globalisering og frihandel fra to tidsskrifter med svært ulikt ståsted. De skal diskutere forskjellen mellom dem, og inkludere eventuelle "fordommer" tidsskriftene har. De får også opplysninger om et referansverk som beskriver tidsskriftene og deres ideologiske vektlegging.

Det ble delt ut handouts/lathunder for baser der hjelpefunksjonen ikke virker, i for eksempel CDL databasene.

INT1 Snowhill/Hosoi 15.02 session 6

Begge var tilstede fordi Hosoi var ny så de hadde samundervisning på kurset. Snowhill de første 3 sessions. Hosoi resten. Det fungerte bra med Snowhill som grep inn, utdypet, eventuelt korrigerter.

Emnet for leksjonen er: Hvordan finne artikler i emnespesifikke databaser. Studentene leverte inn midtermoppgaver etter forrige leksjon og Hosoi går gjennom besvarelsene, viser de vanligste feil. Viser ulike muligheter for å søke, hvordan begrense søk

Forklarer kort om emneord. Ber studentene se nøye på artiklene de finner, om de er relevante, oppfordrer dem til ikke bare å ta de første referansene de finner og bruke dem. Vise muligheter for å sjekke relevansen vha hvilke emneord som er brukt etc.

Forklarte forskjellen på trykte og elektroniske ressurser. Spurte om noen visste forskjellen mellom tittelen på artikkelen og tittelen på tidsskriftet i en referanse og forklarte nøye og viste hvordan det gikk med gjenfinning av artikkelen hvis du tok feil av artikkel- og tidsskrifttittel.

Viste copy og pastefunksjonen brukt for å søke videre i andrer baser. Basal og nyttig informasjon som blir grundig gjennomgått.

Del 2 av oppgaven som ble utlevert hadde en interessant vinkling. Det blir oppgitt 6 innførsler, både bøker og tidsskrift fra flere referansedatabaser som analyserer både bøker, essay og artikler i samleverk og tidsskriftartikler. Oppgaven er å bruke det lokale søkesystemet for å finne ut om UCSB Library eier dokumentet, hvilke søkeord du brukte for å finne dem og lokalisering på biblioteket. De får oppgitt at UCSB Library eier alle dokumentene. Her får de oppgitt referansene og skal søke seg frem til kilden, boka eller tidsskriftet. Dette er en nyttig vinkling, fordi det ofte er her brukerne står fast. De har klart å få fatt i en referanse, men vet ikke hva opplysningene står for. I leksjon 4 har de lært å interpretere en referanse.

Janet Faulkner leksjon 7

Emne: "Forskning" Litteratursøk? (research) på Web, Søkemaskiner, evaluering og sitering av webdokumenter.

Viser ulike søkemaskiner og hvordan vi finner frem til dem. Hun tar utgangspunkt i at studentene er fortrolig med bruk av Web og diskuterer utfra det.

Evaluering av Websider.

Utgangspunkt: Å skrive et essay om det kunstige søtningsmiddelet nutrasweet. Slår først opp på firmaets egen side. Spør om vi kan vite hva slags side vi er på.

Forklarer hva .com i URLadressen betyr og viser andre ting man må se etter som kan fortelle om siden er bra eller dårlig, for eksempel, redaktør, oppdatering etc. Firmasiden er bra, men partisk, viser dette ved eksempler på artikler og henvisninger. Anbefaler å starte med firmasiden og så gå videre til www.fda.gov/ departemental side som er upartisk. Viser også en sensasjonsside www.aspartamekills.com med utrolige historier om hvor farlig søtningemiddelet er.

Viser så www.martinlutherking.org som i første omgang ser tilforlatelig ut. Går gjennom sjekklisten : Har siden en forfatter, går ikke klart frem, men en mailadresse finne vincent.breeding@stormfront.org Den går direkte til en rasistisk hvit organisasjon. Dette var virkelig anskuelsesundervisning. Det gikk et gisp gjennom klassen da solkorset og hvit rasisme og overmenneskeslagord dukket opp på websiden. Ved på denne måten å vise i praksis hvilke usikkerhetsmomenter som er knyttet til bruk av websider, lærer og husker studentene at de må være observante. Bare å forklare hva man må se etter og så gi dem sjekklisten ville ikke vært så virkningsfullt pedagogisk.

Hun viste også en del sider som hadde adresser som var tilforlatelige, men var totalt useriøse. Viste 3 ulike sider for det hvite hus, den ene virket helt grei, men avslørte seg likevel som useriøs. Den fjerde var den offisielle.

Viste ulike måter å finne websites på. www.37.com og www.highway61.com disse to var det studentene brukte. www.alltheweb er det samme som fastsearch.

Forklarer at www ikke er scholarly(akademisk) og forklarer forskjellen på elektroniske tidsskrifter og det vi finner på andre websider.

REFERAT FRA WRITING CLASSES

Writing 50 Sherry DeDecker

En generell writing class ifølge Sherry DeDecker. Studentene har fått oppgave om å skrive om Las Vegas, vinkling kan de velge selv. Faglæreren er tilstede og kommer med innspill.

Kurset starter med kort generell bibliotekskunnskap: Hvilke baser søker du i, hvordan finner du fysisk frem til bøker og tidsskrifter når du har opplysninger om lokalisering. Hvordan få lånekort, kopikort etc.

Går deretter direkte til Indexes and Databases og viser søking i Magazine & Journal Articles (MAGS), en generell base.

Går gjennom søket og vurderer størrelsen på antall treff, relevansen av de ulike referansene i treffet.

Forteller deretter hvordan de skal få tak i selve artikkelen. Anbefaler å lese abstract av artikkelen først for se om artikkelen er av interesse.

Viser deretter samme søket i fagspesifikke databaser og viser ulikheter i søkemåte og i innholdet av basene. Går gjennom søkeresultatene på samme måte som i det første søket.

Studentene lærer

Hvor de skal søke, hvilke baser, innholdet i basene.

Hvordan de skal søke, utvide, innskrenke

Hvor de skal finne frem til artikkelen.

Hun henvender seg til faglæreren og spør om dette er nok, får bekræftende svar og forteller at det finnes mer, forteller kort om internettressurser. Advarer mot uriktig informasjon på internett og viser hvordan vi siterer fra nettsider. Oppsummerer til slutt ved skjematisk å gå gjennom søkeprosessen en gang til og oppmuntrer studentene til å oppsøke henne eller referanseskranken hvis de blir frustrerte.

Studentene får reell hjelp til en oppgave de skal skrive. De får "just in time aid" eller "training", og i tillegg får de med generell og praktisk bibliotekskunnskap. Sherry DeDecker begrunnet dette med at: det kunne være den eneste sjansen hun fikk til å bibringe dem den generelle delen, og den behøvde de virkelig.

Writing 2 Sally Wilson Weimer 25 studenter

Emne: Strategies to locate social science resources.

Sally har fått oppgitt 3 mulige oppgaver av faglærer og laget spørsmål utfra dem. Hun aner ingen ting om studentenes nivå . Har de brukt biblioteksbasen, referanseverk, databaser etc. Dette gjør det vanskelig å forberede seg, ved å gjøre det for elementært blir det lite tid til å gå gjennom de faglige ressursene, hvis studentene ikke forstår det elementære, får de heller ikke med seg det avanserte.

Hun sjekker at studentene har brukt Pegasus, UCSB Librarys lokale søkesystem, og viser deretter bare artikkelsøk i ulike baser, foretar ikke søk etter bøker i Melvyl eller Pegasus. Studentene foretar søkene samtidig med Sally. Hun stilte en del spørsmål til studentene for å sjekke at de fikk med seg gangen i det hele. Viste hvordan de skulle sende referansene til seg selv på e-

mail.

Etter undervisningen ba faglærer om 5-10 minutter hvor studentene kunne prøve på egen hånd med Sally og faglærer som omvandrende hjelpere.

Rel St 140D Curtis/Campo

One-shot kurs i religionsstudier for 20 studenter. Bibliotekaren Sylvia Y. Curtis er blitt kontaktet av faglærer Campo for å undervise i hvordan finne stoff til en oppgave studentene skal skrive nå. I utgangspunktet en "just in time aid". Studentene ser nytten av undervisningen i øyeblikket. Men Curtis bruker også møtet med studentene til å flette inn en del generelle opplysninger om bibliotek og låneregler som en naturlig del av undervisningsopplegget.

Hun starter med å si at det er mye stoff om emnet og det kan være overveldende. Hun har med seg en del referanseverk, viktige bibliografier, leksika etc. og forklarer kort om dem og sender dem rundt til gjennomsyn. Faglæreren kommer med innspill om faglig tyngde og innhold i de ulike referanseverkene.

Deretter viser Curtis søk i biblioteksbasen ved hjelp av keyword, søkeord: india buddhism

Tar ut en referanse og forklarer hvordan du finner boken i biblioteket. Viser long display av referansen og viser hvordan vi kan få treff selv om søkeordene hverken finnes i tittel eller i emneord. Ved hjelp av long display viser hun også at det er bibliografi i boken og viser innholdsfortegnelsen, for å hjelpe til å se relevansen av boken for emnet. Forklarer boolsk søking og trunkering ved å bruke samme søket med forskjellig søkemåte. Lar studentene søke selv mens hun og faglæreren går rundt og hjelper til. Alle studentene må ha funnet minst et dokument i biblioteksbasen før Curtis går videre til neste trinn som er å finne artikler om emnet.

Hun går deretter til bibliotekets hjemmeside og Indexes and Databases og viser en del faglig relevante baser uten å gå direkte inn på dem. Hun foretar samme søk i Magazine & Journal Articles (MAGS) som i biblioteksbasen. Viser de ulike mulighetene som finnes for å notere seg referansene, print download, email etc. Går nøye gjennom de bibliografiske opplysningene og viser hvorfor de er viktige for å få tak i dokumentet og legger vekt på at disse opplysningene også er de samme som skal være med i litteraturlisten i oppgaver og essay og at det også derfor er svært viktig å notere seg alle de nødvendige detaljene. Viser emailfunksjonen i detalj og mailer en referanse til seg selv.

Ved å bruke samme søkebegrep i både biblioteks- og referansedatabase, oppnår hun å vise forskjellen på basene og hva de kan forvente seg å finne i de ulike basene. Hun oppnår å få inn mye nyttig informasjon for gjenfinning av

dokument, utlånssystem, fjernlån o.a. ved å konkretisere det til opplysninger knyttet til enkeltdokumenter. Faglærer er hele tiden aktivt med som spørsmålsstiller, eller supplerer med opplysninger og faglige innspill. Dette konseptet ser ut til å fungere bra. Mye nyttig informasjon og egenaktivitet uten å bli

overveldet av for mye informasjon. Hun la vekt på at studentene når som helst kunne oppsøke eller maile henne for å få hjelp, eller de kunne henvende seg i referanseskranken for å få hjelp. Hun fortalte meg at nettopp fordi det ble for knapp tid og det var umulig å fortelle studentene alt det de trengte å lære, var det svært viktig at de visste hvor de kunne henvende seg og at de var velkommen til å gjøre det.

[Sigvor Kvale](#) er universitetsbibliotekar ved Universitetsbiblioteket i Trondheim med ansvar for fagene allmenn litteraturvitenskap, nordisk og tysk. Hun har nordisk hovedfag, tysk mellomfag og allmenn litteraturvitenskap grunnfag samt bibliotekfaglig utdanning.
